

La interpretació de la llengua de signes catalana en l'àmbit sanitari: de la lleï a la realitat

Lídia Marlès Lluch

Tutor: Joan Costa Carreras
Seminari 103: Llengües en entorns socials

Curs 2023-2024

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Facultat
de Traducció i Ciències
del Llenguatge

RESUM

Tot i tenir una regulació lingüística, la llengua de signes catalana i la seva interpretació és un tema molt desconegut entre la societat. Aquesta falta de coneixement pot no garantir la comunicació de les persones sordes signants en centres sanitaris públics. Així doncs, en aquest treball es consulten les lleis que regulen aquesta llengua i la seva interpretació en l'àmbit sanitari, i les propostes electorals de partits polítics amb relació a aquesta, per veure si s'apliquen a la vida real. Dient a terme aquesta tasca s'omple un buit de recerca a banda que es determina si les lleis estan sent efectives. Per a fer-ho, s'analitzen les lleis que regulen la llengua i els programes de partits polítics que la mencionen. També es realitzen enquestes a la Generalitat, sanitaris, intèrprets de llengua de signes i persones sordes, per així triangular les dades obtingudes des de cada perspectiva. Els resultats mostren que, tot i haver-hi una regulació, oferir un servei que la compleix i partits polítics que li donen suport, la majoria dels sanitaris no coneix la funció dels intèrprets ni les necessitats de les persones sordes. Una formació per als professionals de la salut sobre què és la comunitat sorda, la llengua de signes catalana i els intèrprets milloraria el servei.

Paraules clau: llengua de signes catalana, interpretació, regulació lingüística, accessibilitat comunicativa

RESUMEN

A pesar de tener una regulación lingüística, la lengua de signos catalana y su interpretación es un tema muy desconocido entre la sociedad. Esta falta de conocimiento puede no garantizar la comunicación de las personas sordas signantes en centros sanitarios públicos. Así pues, en este trabajo se consultan las leyes que regulan esta lengua y su interpretación en el ámbito sanitario, y las propuestas electorales de partidos políticos en relación a esta, para ver si se aplican en la vida real. Llevando a cabo esta tarea se llena un vacío de investigación además de que se determina si las leyes están siendo efectivas. Para hacerlo, se analizan las leyes que regulan la lengua y los programas de partidos políticos que la mencionan. También se realizan encuestas a la Generalitat, sanitarios, intérpretes de lengua de signos y personas sordas, para así triangular los datos obtenidos desde cada perspectiva. Los resultados muestran que, a pesar de haber una regulación, ofrecer un servicio que la cumple y partidos políticos que la apoyan, la mayoría de los sanitarios no conocen la función de los intérpretes ni las necesidades de las personas sordas. Una formación para los profesionales de la salud sobre qué es la comunidad sorda, la lengua de signos catalana y los intérpretes mejoraría el servicio.

Palabras clave: lengua de signos catalana, interpretación, regulación lingüística, accesibilidad comunicativa

ABSTRACT

Despite having linguistic regulation, Catalan Sign Language and its interpretation is a very unknown topic among society. This lack of knowledge may not guarantee the deaf signers' communication in public health centers. Thus, in this work, the laws that regulate this language and its interpretation in the healthcare field, and the electoral proposals of political parties related to it, are consulted to see if they are applied in real life. By carrying out this task, a research gap is filled and it is determined whether the laws are being effective or not. In order to do this, the laws regulating the language and the political parties' programs that mention it are analyzed. Surveys are also conducted with the Generalitat, healthcare professionals, sign language interpreters, and deaf people, to triangulate the data obtained from each perspective. The results show that, despite having regulation, offering a service that complies with it, and political parties that support it, the majority of healthcare professionals do not know the role of interpreters or the needs of deaf people. Teaching health professionals about what the deaf community, Catalan Sign Language, and interpreters are would improve the service.

Keywords: Catalan Sign Language, interpretation, linguistic regulation, communicative accessibility

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	1
1.1. Motivació	1
1.2. Objectius	1
1.3. Metodologia	3
2. MARC TEÒRIC	4
2.1. LSC i cultura sorda	4
2.2. Interpretació de LS en l'àmbit sanitari	6
3. MARC LEGAL	10
4. SUBVENCIONS DEL DEPARTAMENT DE SALUT PER LA LSC	13
5. RECOLLIDA DE DADES	14
5.1. Partits polítics	14
5.1.1. <i>Programes electorals</i>	14
5.1.2. <i>Enquestes</i>	18
5.2. Secretaria de Política Lingüística	20
5.3. Recollida de dades a través de formularis	24
5.3.1. <i>Personal sanitari</i>	24
5.3.2. <i>Intèrprets de LSC</i>	29
5.3.3. <i>Intèrprets del 061</i>	32
5.3.4. <i>Persones sordes</i>	36
6. CONCLUSIONS	39
7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	43
8. ANNEXOS	46
8.1. Respostes del correu als partits polítics	46
8.1.1. <i>ERC</i>	46
8.1.2. <i>PSC</i>	48
8.1.3. <i>Junts</i>	49
8.1.4. <i>CUP</i>	49
8.2. Preguntes de l'entrevista a la Secretaria de Política Lingüística	50
8.3. Preguntes del formulari per sanitaris	51
8.4. Preguntes del formulari per intèrprets de LSC	54
8.5. Preguntes del formulari per intèrprets del 061	57
8.6. Preguntes del formulari per persones sordes	59

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Motivació

Fa quatre anys vaig començar a estudiar llengua de signes catalana (LSC) a la Universitat Pompeu Fabra sense saber-ne quasi res, i vaig acabar coneixent un gran món, ja que no només estava descobrint una llengua sinó també una comunitat. Els meus estudis em van generar un gran interès en el tema, i a partir d'aquí vaig poder veure la desinformació que hi ha entre la societat, i la falta de recerca que hi ha sobre molts aspectes de la LSC, la seva interpretació i la comunitat signant.

Així doncs, la motivació acadèmica d'aquest treball és, principalment, el gran buit de coneixement que hi ha sobre la LSC. D'aquesta llengua hi ha algunes anàlisis lingüístiques, però hi ha una manca d'estudis sociològics. El fet que hi hagi una llei (Llei 17/2010) però no una anàlisi de les seves conseqüències en la vida real crea una falta de recerca de la realitat de la LSC i la seva interpretació en àmbits de caràcter públic, sobretot en el de la sanitat, del qual sí que he trobat un treball de recerca sobre la interpretació de la llengua de signes espanyola (LSE) en l'àmbit sanitari (López, 2022), però cap que analitzi la situació actual dels intèrprets de LSC en centres sanitaris públics a Catalunya. Per aquest motiu, en aquest treball analitzo la situació actual de la interpretació de la LSC observant la perspectiva de treballadors de l'Àrea de Foment de la LSC de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat, de personal sanitari, d'intèrprets i de persones sordes. A més, comparo aquesta realitat amb les lleis que regulen la LSC i les propostes que tenen els partits polítics en relació amb aquesta llengua. Per tant, aquest treball omple un buit de recerca a banda de ser útil per observar si la Llei de la LSC ha estat efectiva en aquells casos analitzats o no, i quines mancances presenta.

1.2. Objectius

Per poder realitzar aquesta investigació, primer m'he plantejat la pregunta de recerca per poder desenvolupar el treball al voltant d'aquesta: la realitat de la interpretació de la llengua de signes catalana en l'àmbit sanitari s'adequa a les lleis que la regulen?

La meua hipòtesi de l'estudi és la següent. Basant-me en el meu coneixement sobre la LSC i la seva interpretació, i havent observat en el meu entorn la poca informació que tenen les persones sobre el tema i els pocs recursos econòmics que s'hi inverteixen, preveig que la

interpretació de la LSC en l'àmbit sanitari pot presentar mancances tant per falta d'informació sobre el tema que poden tenir els sanitaris o treballadors de la Secretaria de Política Lingüística com per una possible falta de pressupostos invertits en el servei, i, per tant, penso que puc obtenir com a conclusió que no s'estan respectant les lleis que regulen l'ús de la LSC i la seva interpretació i que, llavors, la qualitat i condicions són millorables.

Per tal de respondre la qüestió inicial i veure si la realitat s'aproxima a la meva hipòtesi o no, he establert diversos objectius.

Primerament, cal analitzar els articles que regulen la interpretació en l'àmbit sanitari de la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana, l'Estatut d'Autonomia i el Codi d'accessibilitat per poder tenir la base del treball. A partir de les dades obtingudes en aquest punt ja podré desenvolupar la resta del treball, ja que cal basar-se en les lleis per poder observar la realitat i saber si s'adequa a la legislació.

El segon pas és analitzar les propostes electorals de partits presentats a les eleccions del 12 de maig en relació amb les lleis. Vull analitzar els programes electorals i intentar posar-me en contacte amb Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), Junts per Catalunya (Junts), Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), Candidatura d'Unitat Popular (CUP), Comuns Sumar (Sumar), Partit Popular (PP), Ciutadans (Cs) i Vox. D'aquesta manera, sabent ja quina regulació hi ha de la LSC, podria analitzar i comparar les propostes que hi ha en relació amb la LSC i la seva interpretació de cada partit, si és que en presenten, i saber quins partits en tenen més coneixement i volen donar més suport.

Després de tenir aquestes dades he establert quatre objectius més per poder, finalment, observar la realitat de la situació. Vull analitzar la qualitat i condicions de la interpretació en l'àmbit sanitari a través de quatre perspectives diferents: les de la Generalitat, el personal sanitari, els intèrprets de LSC i les persones sordes. Per realitzar-ho, contactaré amb treballadors de l'Àrea de Foment de la Llengua Occitana i de la Llengua de Signes Catalana de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat, personal sanitari de centres mèdics públics de Catalunya, intèrprets autònoms, que treballen amb contracte laboral i treballadors del servei d'interpretació del 061, i amb persones sordes. Poder accedir a informació des de tots aquests punts de vista em permetrà comparar allò que diu cada col·lectiu i com ho viu cadascú, i observar si presenten arguments en comú o si les opinions són molt diferents depenent de cada posició, a banda de veure si sanitaris o treballadors de la Generalitat desconeixen la LSC i la seva interpretació, o si en tenir càrrecs públics n'han rebut algun tipus de formació.

1.3. Metodologia

Per a la realització d'aquest treball calen diferents metodologies. En primer lloc, duc a terme una anàlisi documental de recerques acadèmiques que contenen informació sobre la LSC, la comunitat sorda, la interpretació de llengües en l'àmbit sanitari i la interpretació de les LS en concret. També, una altra de les lleis que contenen articles que regulen la LSC i la seva interpretació en administracions públiques i, més concretament, en l'àmbit sanitari, per així tenir articles legislatius en què basar-se per, posteriorment, poder observar la realitat de la situació.

D'altra banda, també faig una anàlisi documental dels programes electorals dels partits polítics amb representació al Parlament que s'han presentat a les eleccions del 12 de maig per poder analitzar si tenen propostes mencionant la LSC, i si en tenen, saber quines hi ha per al futur en relació amb la LSC i la seva interpretació en administracions públiques i centres sanitaris, a banda d'analitzar si coneixen les lleis que la regulen. Aquesta anàlisi va acompanyada d'enquestes per als mateixos partits per veure què en diuen ells, si hi ha noves propostes per les eleccions, i si coincideix amb allò que havien proposat als programes¹.

Finalment, realitzo una entrevista semiestructurada al Departament de Política Lingüística de la Generalitat. També envio qüestions al personal sanitari, intèrprets de LSC, i persones sordes a través de formularis, ja que el nombre de participants és més elevat que el de l'entrevista a la Secretaria. Per tant, un formulari és un recurs molt més eficient per poder arribar a més persones. Malgrat això, les mostres no són representatives, perquè accedir al nombre total de qui forma part d'aquests grups no és possible a causa de la falta de recursos i limitació de temps. Així doncs, és un treball qualitatiu, ja que les dades són analitzades en profunditat. L'entrevista i els formularis em permeten triangular les dades de tots els grups, i veure a través de la perspectiva de totes les persones involucrades en el servei d'interpretació de LSC en l'àmbit sanitari què en pensen i quina és la realitat des de cada posició.

¹ Pel que fa a l'estat actual de les eleccions, estan negociant per formar govern.

2. MARC TEÒRIC

2.1. LSC i cultura sorda

Una llengua de signes (LS) és una llengua natural, ja que ha nascut a través de la necessitat de comunicar-se d'un grup de persones. Això genera que existeixin diverses LS en tot el món, en concret més de 300 (Ruiz, 2022). Per comunicar-se entre diferents comunitats signants d'arreu del món també existeix el Sistema de Signes Internacional, que es tracta d'un vocabulari creat exclusivament per a poder entendre's persones sordes usuàries de diferents LS, però no és considerat una llengua (LSC Lab, s.d.). Aquestes llengües freqüentment tenen com a usuàries les persones sordes i sordcegues. Les sordcegues es comuniquen amb llengües de signes de contacte, és a dir, signen tocant-se les mans per poder identificar els signes. En comptes de rebre serveis d'intèrprets, en reben de guies-intèrprets (CNSLE, 2022), però en ser usuaris de LS, els seus drets lingüístics depenen de la mateixa legislació lingüística que la de les persones sordes signants.

Cal tenir en compte que, tot i haver-hi molta confusió sobre el tema per part de la societat, estem parlant de llengües, no de llenguatge, ni de simples gestos, ja que tenen una gramàtica i estructura internes. Per tant, com qualsevol llengua, és necessari que estiguin regularitzades. Normalment, les LS conviuen amb les llengües orals (LO) que es parlen a la zona, i es diferencien per la modalitat. Les LO són oroauditives: la producció és oral i la percepció és auditiva. En canvi, una LS és gestovisual: la producció és a través de gests, i la percepció és visual (Barberà, 2008). Com diu Muñoz (2010), el fet que les llengües orals i les de signes convisquin juntes genera que les persones sordes signants hagin d'enfrontar-se amb un dia a dia bilingüe i bicultural, ja que la comunitat sorda té llengua i cultura pròpies i, a la vegada, la societat oient que els envolta utilitza una llengua i té una cultura diferents en les quals les persones sordes també s'hi ha d'immergir en el seu dia a dia per integrar-se en la societat.

Cal destacar que quan parlem de la comunitat sorda no només estem parlant d'usuaris d'una LS, de la mateixa forma que parlar l'anglès no necessàriament implica sentir-se part de la comunitat anglòfona. Sinó que parlem de persones amb una cultura i identitat pròpies i específiques, tal com el terme comunitat defineix, amb les quals se senten identificades. Frigola i Álvarez (2010) també expliquen que un tret peculiar propi d'aquesta comunitat és que en poden formar part tant persones sordes com oients, sempre que siguin signants, ja que una persona signant no ha de ser sorda necessàriament, sinó que és aquella qui signa. També cal que tinguin coneixements de les característiques i trets més importants d'aquest grup social. Per tant, el fet de tenir una discapacitat auditiva no inclou la persona directament

a la comunitat sorda. Per formar-ne part cal saber la llengua de signes pròpia i conèixer els costums i trets característics propis d'ella, ha de ser un tret identitari.

Havent entès què és una LS i la comunitat sorda, i quines són les diferències entre les LS i les LO, introduiré quina és la LS que es parla a Catalunya: la llengua de signes catalana (LSC), llengua actualment reconeguda com a pròpia a Catalunya, juntament amb el català i l'aranès, però no oficial. Pel que fa al concepte de llengua oficial, no té una definició jurídica establerta, però es considera "la llengua de funcionament i comunicació preferent dels poders públics amb els ciutadans" (Plataforma per la Llengua, 2015). Així, es pressuposa que els ciutadans han d'al·legar coneixement de la llengua sempre que l'estat l'utilitzi. En canvi, una llengua pròpia és una llengua nacional, que no té caràcter d'oficialitat i que, per tant, no requereix el seu coneixement entre tota la ciutadania (Plataforma per la Llengua, 2015). Llavors, a Catalunya la LSC és protegida gràcies al seu reconeixement com a llengua pròpia de la comunitat signant, però no és exigint el seu coneixement entre tota la població.

Actualment, la LSC té aquest reconeixement legal gràcies a la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana. Però, tot i haver-se regulat, aquesta llei encara no s'ha desplegat del tot a causa de la falta de recursos econòmics. Tampoc hi ha dades oficials sobre quants usuaris té. Segons dades de l'Idescat (2023), el 2022 hi havia 35.643 persones amb discapacitat auditiva a Catalunya. No obstant, una persona amb discapacitat auditiva no ha de ser necessàriament usuària d'una LS. El nombre de persones amb aquest tipus de discapacitat no és equivalent al d'usuàries de la llengua, ja que hi ha persones sordes que per diversos motius com, per exemple, l'ús d'audiòfon o d'implant coclear, el seu nivell de sordesa, ser únicament oralistes o l'estigma social que hi ha cap a les LS no aprendran a signar. En canvi, d'altres com els CODA (sigles de l'anglès *child of deaf adults*) o altres persones oients que formen part de la comunitat sorda poden ser-ne usuàries. Cal remarcar que hi havia un projecte d'Idescat que pretenia conèixer la realitat sociolingüística de la societat amb sordesa que utilitza la LSC a Catalunya tenint com a variables el sexe, l'edat, les formes de comunicació, el coneixement de la LSC i d'altres LS, els usos de la LSC i d'altres LS, i els usos de la llengua oral. Però el cost d'aquest estudi era de 55.000 euros i a causa de la falta de recursos econòmics i la complexitat d'accedir a informació confidencial dels informants es va parar el projecte (Idescat, 2023).

D'altra banda, tenint en compte que la LSC és una llengua, també compta amb una autoritat normativa: l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). La Secció Filològica d'aquesta institució està treballant en un corpus per recollir i enregistrar paraules d'aquesta llengua per així poder

codificar-la (Institut d'Estudis Catalans, s.d.). A més, ja disposa d'una Gramàtica bàsica² de l'IEC també, la qual normativitza certs aspectes gramaticals de la LSC, tot i encara presentar aspectes que no estan normativitzats per falta de recerca. Per últim, també hi ha alguns glossaris com el Vocabulari bàsic de la llengua de signes catalana de la Generalitat³ o la nova aplicació anomenada Signapp⁴ creada per l'Associació d'intèrprets de la llengua de signes i guia-intèrprets de Catalunya (ACILS) que recullen vocabulari de la llengua i permeten consultar-lo de manera senzilla en format en línia.

Així, es pot considerar que actualment hi estan havent esforços per donar accessibilitat a les persones sordes de Catalunya, però sense els recursos necessaris tant econòmics com socials és difícil garantir els drets dels usuaris de la LSC. Aquesta falta de desenvolupament de la llei i els drets de les persones sordes i sordcegues, i falta de recerca sobre la mateixa llengua, genera un desconeixement del tema per part de la societat que els envolta, que pot mancar de consciència o sensibilització, ja que la comunitat sorda, en alguns aspectes, està invisibilitzada.

2.2. Interpretació de LS en l'àmbit sanitari

La interpretació de qualsevol llengua en l'àmbit sanitari és el pont de comunicació que garanteix una qualitat igualitària en els serveis públics de salut. Quan un grup minoritari amb una llengua pròpia es vol integrar en la societat on viu, en la majoria de casos haurà de ser aquest qui s'ha d'adaptar a la llengua més parlada en el territori. En poques ocasions una persona no professional de la llengua podrà comunicar-se amb la minoria esmentada. Tanmateix, cal tenir en compte que la llengua que millor entendran i se sentiran més còmodes utilitzant les persones d'aquest grup és la seva primera llengua. Sobretot parlant de persones sordes signants, que a causa de la seva discapacitat auditiva, haver de recórrer a l'oralització o altres recursos que permeten adaptar-se a la llengua utilitzada per la majoria de la societat els pot ser més difícil i hauran de fer majors esforços per comprendre què se'ls vol dir i per explicar-se. Si hi ha una barrera comunicativa entre sanitaris i pacients, en un àmbit tan delicat i present en el dia a dia com el sanitari, les persones ateses no podran arribar al nivell de vida que l'estat on viuen promet, a banda que la informació transmesa en aquest àmbit pot ser sensible i és necessari comunicar-la amb precisió. És per això, que els intèrprets que ofereixen serveis en l'àmbit sanitari juguen un paper molt important. De fet, es considera que

² Pàgina web Gramàtica bàsica: <https://lsc.iec.cat/gramatica/introduccio/>

³ Pàgina web Vocabulari bàsic: <https://shorturl.at/wtDGy>

⁴ Pàgina web Signapp: <https://www.acils.cat/signapp.php>

la feina dels intèrprets en serveis sanitaris pot exigir més responsabilitat i riscos que la dels de conferències, ja que la informació rebuda pel receptor pot tenir un gran impacte sobre ell, i cal que rebi el missatge d'una forma clara i fidel (Burdeus, 2010). Per tant, com diu Burdeus (2010), cal valorar la figura de l'intèrpret professional i no recórrer a una persona no qualificada pel simple fet que coneix la llengua que s'ha d'interpretar, ja que la interpretació no tracta només de conèixer la llengua, sinó que implica moltes qualitats com "tenir domini de la llengua activa, bon coneixement de les llengües de treball, agilitat mental, capacitat per mantenir la concentració, bona memòria, àmplia cultura general, capacitat de síntesi i curiositat intel·lectual" (del Pino, 1999). Així doncs, conèixer una llengua és només una petita part a l'hora de realitzar una bona interpretació, es requereixen moltes altres destreses que només tindrà un intèrpret que compti amb una prèvia formació.

La interpretació d'una LS no es queda enrere, també són essencials les qualitats esmentades anteriorment per a produir una interpretació acurada. Tal com la Federación Española de Intérpretes de Lengua de Signos y Guías-Intérpretes (FILSE) menciona en el seu document on es regula la duració dels serveis i el nombre de professionals que es necessita en cada un d'ells, per poder ser intèrpret de llengua de signes (ILS) cal estar molt concentrat, ja que tots els processos mentals que es hi ha durant la interpretació d'un discurs hauran de realitzar-se en un curt espai de temps, a banda que cal tenir el coneixement de diverses estratègies d'interpretació que es puguin anar aplicant durant la tasca per a generar un discurs clar de la forma més senzilla possible (FILSE, s.d.).

Pel que fa a les estratègies d'interpretació, la majoria són les mateixes tant en llengües orals com de signes, però n'hi ha alguna que és específica depenent de la modalitat de la llengua. Alguns exemples d'estratègies que defineix Isal (2015) serien la transposició, que consisteix a canviar la categoria gramatical de la llengua original a la interpretada, l'ampliació, en la qual s'interpreta un missatge més llarg que el del discurs original, la compressió, que és el contrari, tracta de sintetitzar la informació inicial, o la modulació, que canvia el punt de vista de la informació. Totes aquestes s'utilitzen tant amb LS com amb LO. D'altra banda, hi ha estratègies com els classificadors que normalment només es presenten en LS i permeten que el verb adquireixi una altra dimensió semàntica gràcies a "la unió d'un morfema arrel verbal a un morfema classificador" (Ribera, 2007).

A més, els ILS també compten amb un Codi Deontològic propi que determina quina és la línia d'actuació que han d'adoptar els intèrprets durant els seus serveis i que estan obligats a complir. En el punt 2 d'aquest Codi, els intèrprets estan obligats a respectar la confidencialitat dels seus serveis. Aquest punt és essencial en relació amb els serveis en l'àmbit sanitari, ja

que poden tractar temes personals de les persones sordes ateses que cal mantenir en la privacitat (art. 2, Codi Deontològic de FILSE). Per tant, de la mateixa manera que en la Norma 40 del Codi de Deontologia del Col·legi de Metges de Catalunya s'exigeix als professionals que cal respectar el dret de les persones ateses a la seva intimitat (art. 40, Codi de Deontologia de Metges de Catalunya), els intèrprets també han de fer-ho. Així doncs, quan una persona sorda és atesa en un centre sanitari públic i compta amb la interpretació d'un professional, tota la informació transmesa a consulta és privada i confidencial.

Actualment, hi ha diverses formes a través de les quals es poden oferir serveis d'interpretació en l'àmbit sanitari a Catalunya. Hi ha intèrprets autònoms que o bé ofereixen serveis privats o bé es troben en una borsa d'intèrprets autònoms en una associació que els trucarà si necessiten a algú que els cobreixi aquest tipus de servei, hi ha intèrprets directament contractats per una associació que també cobreixen tots els serveis que es demanen, hi ha intèrprets que a través d'una aplicació fan serveis en línia, en format de videotrucada, i també, des de fa 5 anys, hi ha la possibilitat de ser intèrpret en el servei en línia del 061 a través de videotrucada des de l'aplicació La meva salut.

D'altra banda, en l'actualitat, per a poder treballar com a intèrpret a Catalunya es necessita el títol d'intèrpret de LSC. Per obtenir-lo calen els estudis de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Abans de l'existència d'aquest grau, la titulació s'obtenia a través del cicle superior d'intèrpret de llengua de signes, però ja no existeix. Altres vies que hi ha per aprendre la LSC (sense obtenir cap titulació d'intèrpret) són el cicle formatiu en mediació comunicativa, i diversos cursos que s'ofereixen de llengua de signes catalana, però si amb aquesta formació contracten a algú com a intèrpret, es consideraria intrusisme laboral, ja que els faltarien els estudis que els donen la titulació oficial per exercir aquesta professió.

Pel que fa a la formació actual de la UPF, hi ha dos graus des dels quals es pot obtenir la titulació d'intèrpret de LSC: el de Traducció i Interpretació, i el de Llengües Aplicades, tots dos es cursen a la Facultat de Traducció i Ciències del Llenguatge i tenen una duració de quatre anys. També hi ha l'opció de fer un Doble Grau d'aquests dos graus esmentats, però la duració dels estudis puja a cinc anys. Durant els dos primers anys en els dos graus es cursen assignatures de LSC en les quals professors sords nadius en fan les classes. Mentre es cursa aquesta matèria, qui estudia Traducció i Interpretació també realitza assignatures d'interpretació de la LSC cap al català i el castellà. A continuació, en els dos darrers anys ja es poden triar assignatures optatives. Si els estudiants de Traducció i Interpretació volen la titulació d'intèrpret de LSC cal que segueixin cursant assignatures d'interpretació de la llengua. En canvi, els estudiants de Llengües Aplicades han d'escollir assignatures del perfil

d'intèrpret de LSC per poder obtenir el títol. Les tres assignatures de quart any que garanteixen el coneixement de diferents àmbits especialitzats i, per tant, el títol són: interpretació juridicoeconòmica, científicotècnica i de conferències. Cal destacar que cursant aquests graus es treballen diverses llengües alhora. El català, el castellà i l'anglès són obligatòries, mentre que d'entre la LSC, el francès i l'alemany només se'n pot escollir una que serà en la qual l'alumne s'especialitza. Per tant, si es trien les assignatures pertinents es pot obtenir el títol d'intèrpret de LSC a través del grau en Traducció i Interpretació o a través d'un grau especialitzat en lingüística, el de Llengües Aplicades, a banda que els alumnes també surten amb un bon nivell de català, castellà i anglès, llengües que cal dominar per poder oferir interpretacions de qualitat (Universitat Pompeu Fabra, s.d.).

3. MARC LEGAL

Per a analitzar la realitat de la interpretació de la LSC en l'àmbit sanitari, cal saber quines són les lleis que la regulen. Hi ha tres documents oficials que parlen de la LSC en administracions públiques: la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i el Codi d'Accessibilitat de Catalunya.

La primera llei que analitzo és l'Estatut d'Autonomia, ja que és la llei més antiga de totes les que consultaré. És la versió del 2006. Dins d'aquesta llei hi ha un article que regula l'ús de la LSC en institucions públiques. L'article 50.6 diu:

“Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte” (art. 50.6, Llei orgànica 6/2006)

Aquí, es garanteix l'ús de la LSC als serveis públics i la igualtat de les persones sordes usuàries de la LS, però no especifica cap mesura que garanteixi el compliment de la llei. Si són els poders públics qui ha de garantir l'ús de la llengua, com ho faran? Hi ha algun protocol a seguir si s'atén algú signant? A més, també destaca que la LSC ha de ser ensenyada, respectada i protegida, però tampoc parla de mesures per dur-ho a terme.

A continuació he analitzat la Llei 17/2010, creada el 2010 per regular específicament la LSC. L'article més rellevant per desenvolupar aquesta recerca és el 4, que diu:

“Les persones sordes i sordcegues signants tenen garantit el dret a usar la llengua de signes catalana en l'àmbit de les administracions públiques catalanes, d'acord amb la normativa a què fa referència la disposició addicional primera” (art. 4, Llei 17/2010)

Com en l'Estatut d'Autonomia, es torna a garantir el dret a signar en administracions públiques. En aquest cas, tot i no especificar que el personal té el deure de saber signar, sí que especifica que les persones signants poden exercir el dret de comunicar-se a través de la seva llengua. Així doncs, seria lògic que dins l'administració pública hi hagués alguna mesura per a garantir la comunicació entre signant i treballador, ja que, si no, la comunitat signant no podria exercir el seu dret. El mateix article menciona la disposició addicional primera, que diu el següent:

“La garantia d'ús de la llengua de signes catalana que aquesta llei estableix en l'article 4 es complementa amb la normativa sobre accessibilitat en la comunicació de les persones sordes i sordcegues, que regula les condicions d'ús de la llengua de signes catalana com a mitjà de comunicació i els mitjans de suport a la comunicació oral, i que, en tot cas, els garanteix l'accés als serveis públics en condicions d'igualtat” (Disposició addicional primera, Llei 17/2010)

Bàsicament, expressa que, pel que fa a la comunicació, les persones sordes i sordcegues han de tenir una accessibilitat i condicions igualitàries a les persones oients, de la mateixa manera que s'esmenta a l'Estatut d'Autonomia. Aquest últim article remet a un altre de la Llei 13/2014 d'accessibilitat, el 31:

“Es reconeix la llengua de signes catalana com la llengua de les persones sordes o sordcegues signants a Catalunya, d'acord amb el que estableix la legislació de la llengua de signes catalana i la normativa d'accessibilitat que la complementa” (art. 31, Llei 13/2014)

que torna a remetre a la Llei 17/2010 creant un bucle jurídic, tal com es tornarà a esmentar a l'apartat 5.2. en el qual analitzo l'entrevista a la Secretaria de Política Lingüística.

Una vegada llegits aquests articles sorgeix el dubte de com es garanteix el dret de comunicar-se a través de la LSC de les persones sordes i sordcegues en administracions públiques. Són els mateixos treballadors qui ha de conèixer la llengua de signes o s'ha d'oferir un servei d'interpretació? En l'article 8.2 de la Llei 17/2010 hi ha redactat:

“L'administració de la Generalitat ha de fomentar l'accés del personal de les administracions públiques a l'aprenentatge de la llengua de signes catalana per a garantir el dret a usar-la en els serveis que presta” (art. 8.2, Llei 17/2010)

Aquí es podria posar en dubte si realment el dret a signar en institucions públiques està garantit o no, ja que l'article utilitza el verb “fomentar”. Per tant, s'entén que aquesta formació de LSC no és obligatòria i que, llavors, no garanteix que hi hagi treballadors que sàpiguen signar en tots els serveis públics. En aquesta recerca tractaré de resoldre aquesta qüestió investigant si hi ha alguna mesura que garanteixi la comunicació en LSC de les persones sordes com cursos de formació en LSC als funcionaris o servei d'interpretació, per exemple.

D'altra banda, centrant-nos en l'àmbit sanitari, dins el Codi d'accessibilitat de Catalunya hi ha dos articles que parlen de la LSC en serveis públics relacionats amb urgències sanitàries. El primer és el 137.1, en el qual hi ha escrit el següent:

“Les ambulàncies han de tenir accés a un servei d'interpretació en llengua de signes catalana en línia i disposar de tauletes o altres dispositius amb connexió a internet que permetin utilitzar-lo en qualsevol moment en cas de necessitat” (art. 137.1, Codi d'accessibilitat de Catalunya)

L'article 137.2 afegeix que:

“Les pàgines web i aplicacions mòbils dels serveis relacionats amb l'atenció d'urgències i emergències han de ser accessibles en llengua de signes catalana” (art. 137.2, Codi d'accessibilitat de Catalunya)

En aquests articles és destacable que, en l'àmbit d'urgències en concret, es garanteix l'accessibilitat de les persones signants amb l'ajut de la tecnologia, ja que la comunicació en LSC en aquests casos seria a través d'una pantalla. Tant a les ambulàncies com al servei

d'atenció d'emergències mèdiques en línia les persones sordes han de ser ateses a través de la seva llengua des d'un dispositiu electrònic.

En resum, les persones de la comunitat sorda signants tenen el dret de comunicar-se a través de la LSC en les administracions públiques, també és un deure preservar i respectar la seva llengua. Pel que fa a les urgències mèdiques, tant a les ambulàncies com als serveis d'emergències cal oferir un servei en LSC en línia per a garantir una comunicació fluida i eficaç. Així doncs, teòricament les persones sordes i sordcegues tenen el dret de poder signar en tots els serveis sanitaris públics. No obstant això, no s'especifica si és un deure del personal formar-se en LSC, quin grau de coneixement tenen de l'oferta de cursos o de com atendre una persona sorda o, si en tot cas, hi ha un servei d'interpretació de LSC.

4. SUBVENCIONS DEL DEPARTAMENT DE SALUT PER LA LSC

Com ja s'ha esmentat anteriorment, falten molts recursos per poder desplegar la Llei de la LSC adequadament. Malgrat això, la Generalitat ja està destinant diners a la LSC i a la interpretació de la llengua en l'àmbit sanitari. Analitzant l'Informe de Política Lingüística de l'any 2022, el més recent, he pogut veure quins aspectes està prioritzant el govern i cap on es destinen diners.

En primer lloc, destaquen les accions que ha realitzat la Generalitat en relació amb la LSC. Mencionen les interpretacions que es van fer durant les rodes de premsa en l'època de la pandèmia de la COVID-19, el nou servei d'interpretació del 061, el qual va atendre 704 serveis durant el 2020, les subvencions destinades a la interpretació, en concret 12.500 euros, i el portal web anomenat "Activem Catalunya" amb informació en LSC.

Llavors, com ja s'ha dit, 12.500 euros van estar destinats a la prestació de serveis d'intèrprets en aquest àmbit. A més, també mencionen haver donat 2.511,75 euros a tres cursos de LSC per a personal sanitari de l'Institut Català de la Salut (ICS). I es van enviar 17.600 euros al servei d'intèrprets en l'àmbit sanitari Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA)⁵.

Una vegada llegides aquestes dades, cal contrastar-les amb la realitat. Per aquest motiu aprofitaré les preguntes a la Secretaria de Política Lingüística, qui gestiona molts d'aquests diners per la LSC, a personal sanitari, a intèrprets i a persones sordes per poder comparar-les. En aquest punt em pregunto les següents qüestions: s'ha fet saber al personal sanitari l'oferta de formació? Si és que sí, l'han rebut? La FESOCA o altres associacions ja cobreixen suficients serveis en l'àmbit sanitari o el nou servei públic del 061 s'està donant a conèixer? Ja que cal saber si tots aquests diners han estat ben invertits o si la situació actual de la interpretació de la LSC en l'àmbit sanitari necessita una anàlisi de la situació més profunda per poder saber quins canvis fer a l'hora de donar subvencions.

⁵ Pàgina web FESOCA: <http://www.fesoca.org/es/>

5. RECOLLIDA DE DADES

En aquesta part mostraré totes les dades que he obtingut fent enquestes a cada grup analitzat. Com que vull fer una visió de més general a més específica, he començat amb els dos components més institucionals: els partits polítics, que proposen polítiques sobre el tema, i la Generalitat, que són qui s'encarrega d'aplicar moltes de les polítiques a la realitat. Això ho he fet per obtenir dades que em siguin d'ajuda per veure si qui té més contacte amb l'àmbit sanitari i la LSC, és a dir el personal sanitari, intèrprets i persones sordes, viuen una realitat que s'adequa a allò que qui ho regularitza promet o no.

5.1. Partits polítics

La realització d'aquesta recerca ha coincidit amb les noves eleccions del Parlament del 12 de maig i, per tant, amb les campanyes electorals dels partits polítics presentats. Aquest fet s'ha considerat una oportunitat per, després d'haver analitzat les lleis elaborades i aprovades per la Generalitat que regulen la LSC, veure si els partits coneixen la Llei 17/2010 de la LSC o alguna que mencioni el tema, i si tenen pensat donar suport per tal que es desplegui o no. Per a esbrinar-ho, primer he analitzat els programes electorals tant de les eleccions actuals com de les parlamentàries de 2021 dels següents partits: ERC, Junts, PSC, CUP, Sumar, PP, Cs i Vox, per poder observar si esmentaven la LSC o alguna mesura per a donar accessibilitat a les persones sordes i sordcegues. En segon lloc, he enviat un correu amb 4 preguntes als partits esmentats anteriorment per veure si afegeixen res nou sobre el tema i si el que responen correspon amb el que es diu en el seu programa electoral.

5.1.1. Programes electorals

Així doncs, el primer pas ha estat analitzar els programes electorals de les eleccions de 2024 per veure si tenien en compte la LSC i el desplegament de les lleis que la regulen.

Diversos partits tenen algunes propostes en relació amb la LSC, i d'altres, ni la mencionen. He observat que aquells partits que la tenen en compte tenen tendències ideològiques d'esquerres o catalanistes, ja que són ERC, Junts, CUP, PSC i Sumar. En canvi, ni Cs, ni VOX, ni PP en diuen res. Així, em centraré en aquells partits que mencionen la LSC en els seus programes electorals i en quines diferències presenta cada un i, si ho veig pertinent ja que hi ha aspectes a destacar, esmentaré diferències que presenti el programa electoral actual en comparació al de les eleccions anteriors, les del Parlament de 2021.

En primer lloc, ERC⁶ té tres punts en els quals menciona propostes relacionades amb la LSC en el seu nou programa, el b)14., el c)1., i el c)5.. A trets generals el partit vol:

- Garantir la supervivència de la LSC
- Reforçar la mirada lingüística que garanteixi la seva sostenibilitat
- Garantir els drets lingüístics de la ciutadania: la LSC seria llengua pròpia de la República Catalana
- Reforçar l'aprenentatge en LSC i l'accessibilitat a la llengua
- Impulsar recerca sobre LSC

Per tant, volen garantir els drets que la Llei 17/2010 estableix, a banda de donar importància a la preservació i aprenentatge de la llengua. Mencionen que la política lingüística no es fa només des d'un departament, sinó que està en les mans de tota l'administració i la societat. Així, ells consideren que el govern és una peça clau per regular i preservar les llengües.

Pel que fa a Junts⁷, tenen set punts en què mencionen la LSC dins dels apartats "Per un país amb més oferta cultural en català i aranès" i "Per un espai comunicatiu en català". Ells diuen que volen:

- Impulsar la LSC, ja que té un reconeixement a Catalunya
- Tenir recursos necessaris per poder-la ensenyar a les persones nouvingudes que ho necessitin
- Fomentar la creació i difusió culturals en LSC
- Oferir més formació en LSC
- Garantir el respecte dels drets lingüístics i culturals de les persones sordes usuàries de la LSC a través de partides pressupostàries
- Normalitzar la LSC
- Assegurar la presència d'ILS als mitjans de comunicació i actes públics

⁶ Programa electoral ERC: <https://esquerrarepublicana.cat/documents/c2024-programa.pdf>

⁷ Programa electoral Junts: <https://carlespuigdemont.cat/wp-content/uploads/2024/04/PROGRAMA-DE-GOVERN.pdf>

Aquí, també volen garantir els drets de la Llei i que hi hagi recursos per a l'ensenyament de la llengua. A més, també mencionen la seva interpretació. Volen fomentar-ne la presència en l'àmbit cultural, ja que volen proporcionar un accés a la informació igualitari per a tothom, però no diuen res de les administracions públiques o l'àmbit sanitari. També és destacable que en aquestes eleccions han presentat moltes més propostes que en les de 2021, en les quals hi havia tres punts.

En tercer lloc, he analitzat el programa de la CUP⁸, en el qual hi he trobat un punt, dins l'apartat 3.6, en què expressen que volen:

- Garantir el respecte dels drets lingüístics de les persones sordes i sordcegues usuàries de la LSC a través d'un programa pressupostari

En aquest partit també volen que es respecti la Llei de la LSC. Expressen que volen que tingui un desplegament real i efectiu. El punt d'aquest programa és molt similar al cinquè de la llista anterior de Junts. Aquest fet també coincideix amb el programa de les eleccions anteriors, en el qual hi havia un punt exactament igual a un altre que es trobava en el programa de Junts expressant la mateixa proposta. D'altra banda, el 2021 hi deien que volien garantir recursos a serveis d'interpretació i videointerpretació en LSC en administracions públiques, però actualment ja no ho mencionen.

El PSC⁹ també mostra un sol punt, el 10 dins l'apartat 6.4.6., on diu que el partit pretén:

- Reformar la Llei de la LSC amb dotació pressupostària

Altra vegada, es menciona la Llei 17/2010, però en aquest cas no se'n vol garantir el compliment, sinó que es vol reformar. Creuen que cal fer-ho perquè hi ha un nou context social, lingüístic, cultural i econòmic diferent del d'abans. En el seu programa anterior sí que hi deien que volien promoure el compliment de la llei.

⁸ Programa electoral CUP: <https://static1.ara.cat/ara/public/content/file/original/2024/0502/15/programes-electoral-cup-12-m-pdf.pdf>

⁹ Programa electoral PSC: <https://www.socialistes.cat/wp-content/uploads/2024/04/Programa-electoral-PSC-Eleccions-12-maig-2024.pdf>

Finalment, Sumar¹⁰ té dos punts mencionant la LSC, dins l'apartat 3.5.2. En ells hi diuen que volen:

- Garantir el respecte dels drets lingüístics i culturals de les persones sordes usuàries de la LSC
- Reformar la Llei de la LSC garantint dotació pressupostària
- Garantir el seu coneixement, ús, aprenentatge i investigació
- Assegurar la incorporació de la perspectiva de la discapacitat auditiva o sordesa a través de la LSC, serveis d'interpretació i videointerpretació i altres formes visuals en àmbits prestats dins les competències de la Generalitat

En aquest programa, tot i haver-hi dos punts, són bastant extensos. Els dos primers punts que he escrit en la llista són molt similars a diverses propostes de Junts, CUP i PSC: volen garantir els drets de la Llei i reformar-la. Referint-se a la reforma, també hi escriuen que cal adaptar-la al nou context social, lingüístic, cultural i econòmic, com en el programa analitzat anteriorment. No obstant, també mencionen que voldrien assegurar la presència d'intèrprets en tots els àmbits que gestiona la Generalitat com el sanitari, social, educatiu, laboral, judicial i audiovisual.

En conclusió, excepte PP, Vox i Cs, els partits polítics analitzats tenen en compte la Llei 17/2010, ja que, o volen garantir els drets lingüístics de la LSC que allà estan redactats, o volen reformar la mateixa Llei. ERC, Junts i Sumar també parlen de l'aprenentatge de la llengua. A trets generals, volen que poder accedir a aprendre i conèixer aquesta llengua sigui més fàcil. Finalment, Junts i Sumar també mencionen la interpretació de la llengua de signes, però Junts només parla d'aquesta en l'àmbit de la comunicació. En canvi, Sumar parla de tots els àmbits que la Generalitat pugui gestionar. Molts partits mencionen explícitament que per desplegar la Llei hi aplicarien pressupostos. Seria una proposta molt necessària, ja que un dels grans motius pels quals la Llei no s'està desplegant actualment és la falta de recursos econòmics. Seria interessant, però, poder observar si realment hi hauria aquests recursos pressupostaris i que fossin efectius a l'hora d'aplicar-los.

¹⁰ Programa electoral Sumar: <https://img.beteve.cat/wp-content/uploads/2024/04/programa-comuns-sumar-eleccions-catalunya-2024-270424.pdf>

5.1.2. Enquestes

A continuació, vaig enviar un correu a l'adreça electrònica general de cada partit amb les següents preguntes:

1. Coneixen la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?
2. La tindrien en compte i voldrien donar recursos per a desplegar-la adequadament?
3. Quins aspectes de la llei els semblen prioritaris?
4. Donarien suport i recursos a la interpretació de la LSC en administracions públiques?
Si la resposta és afirmativa, com ho farien en l'àmbit sanitari?

El correu es va enviar el 2 d'abril. Qui primer va respondre va ser ERC el dia 9 del mateix mes. En el missatge, expliquen que es van derivar les meves consultes per tenir respostes més acurades i específiques, i adjunten un document Word amb unes respostes completes a totes les qüestions (vegeu a Annexos 8.1.1.).

De forma sintetitzada les respostes d'ERC a les preguntes són:

1. Coneixen la Llei. Són qui es va encarregar de redactar i aprovar el text.
2. Mencionen les accions que el govern d'ERC ha dut a terme. També comenten que el seu govern ha iniciat tràmits per començar la reforma de la Llei.
3. Prioritzen els àmbits educatius, sanitari, de recerca, d'acreditació lingüística, d'accessibilitat, d'interpretació i de comunicació.
4. Sí. Actualment ja hi ha suport a la interpretació en administracions públiques. A l'àmbit sanitari ja se subvencionen serveis d'interpretació a través de FESOCA, hi ha el servei del 061, s'està treballant pel mateix model al 112, i s'ofereixen cursos als sanitaris de LSC.

Així doncs, destaquen sobretot les feines ja fetes en comptes de mencionar les propostes que tenen, parlant del servei del 061, les subvencions a FESOCA i els cursos per a funcionaris de la Generalitat ja mencionats anteriorment. També parlen de la reforma de la Llei. Llavors, no es podria considerar que la resposta s'adeqüi al que proposen al programa, ja que aquí, tot i mencionar breument algun objectiu que tenen, sobretot destaquen allò que ja s'ha aconseguit.

El següent partit a respondre va ser PSC el dia 10, que van adjuntar les respostes en el mateix correu (vegeu a Annexos 8.1.2.). He resumit les seves respostes:

1. Coneixen la Llei ja que va ser una iniciativa del Govern del president Montilla. El seu grup parlamentari va participar en la seva elaboració.

2. El PSC ha promogut una societat plural, la llengua no pot ser una barrera. Donen reconeixement i suport a la LSC, i volen impulsar el compliment i desplegament de la Llei.
3. Prioritzen l'aprenentatge, la docència, l'acreditació professional per a intèrprets, la normativització, protecció i difusió, la designació de l'autoritat acadèmica, la recerca i el paper de l'IEC, les universitats, i la participació social en polítiques lingüístiques.
4. Sí. Tenen com a objectiu el compliment de la Llei. Per tant, cal destinar recursos per fer-ho.

Aquí, com ERC, destaquen que ells van ser partícips de la creació de la llei, però cap dels dos partits menciona l'altre. Asseguren que volen garantir el compliment de la Llei dues vegades, però no especifiquen com ho durien a terme. Tanmateix, aquí passa el contrari que ha passat amb el partit anterior, ja que en el seu programa només proposen la reforma de la Llei. En canvi, en el correu no la mencionen, parlen únicament del seu compliment. De la mateixa manera, ERC no menciona la reforma al programa, però al correu sí que ho fan.

Finalment, l'última resposta rebuda va ser la de Junts, que va respondre el dia 26 d'abril justificant la tardança amb una disculpa i dient que tenien moltes sol·licituds a respondre. En el mateix correu, en comptes de respondre les preguntes, han redactat tres paràgrafs amb propostes que tenen en relació amb la LSC (vegeu a Annexos 8.1.3.). De forma breu diuen que:

- Volen garantir els drets lingüístics i culturals dels usuaris de la LSC a través de partides pressupostàries específiques.
- Volen fomentar la creació i difusió culturals en LSC
- Voler sumar incentius als projectes que incorporin la LSC, a banda d'incorporar la perspectiva lingüística en ajuts i subvencions

Després d'explicar les propostes que tenen, van dir que traslladaven les preguntes a una persona especialitzada que podia donar una resposta concreta a cada pregunta. Malauradament, no he rebut cap altra resposta a temps per part del partit, i només he pogut analitzar la resposta general que van enviar. Tenint en compte els tres punts que han mencionat, sí que parlen dels drets lingüístics, és a dir, de la Llei, com en el seu programa, però no diuen res sobre la seva interpretació, ni tampoc especifiquen mesures que aplicarien en l'àmbit sanitari, és una resposta força general.

En darrer lloc, vaig rebre una resposta per part de la CUP, en la qual lamentaven que no podien respondre les meves qüestions fins després de les eleccions, ja que es trobaven a

mitja campanya i no disposaven de temps (vegeu a Annexos 8.1.4.). Malgrat haver passat les eleccions no em van respondre. Així doncs, no he pogut comparar què posa al programa i què en diuen ells. Tanmateix, seria necessari que durant les campanyes electorals els partits tinguessin més disposició a l'hora de respondre a la ciutadania, ja que les consultes que poden fer, com la meva, poden ser de cara a les eleccions i, per tant, importants per informar-se de quins partits es presenten i què proposen si algú en té dubtes.

Doncs, els únics partits que van respondre han estat ERC, PSC i Junts, la CUP ha comentat que podria respondre a partir del 13 de maig i la resta no ha dit res. El partit que sembla tenir més informació sobre la Llei de la LSC, què s'ha fet ja i la importància de la reforma de la Llei és ERC. El PSC també ha mostrat tenir objectius amb relació a l'àmbit que s'està analitzant en aquest treball, i Junts, tot i no respondre adequadament les qüestions, també té objectius relacionats amb la LSC i els drets lingüístics de les persones sordes. Puc observar que les respostes de tots els partits són força generals, no especifiquen objectius clars que els agradaria establir en cada resposta. En algun cas destaquen més el què ja s'ha fet en comptes de parlar de què es vol fer. De totes maneres, cal esmentar que els partits que van respondre mostren una clara predisposició a donar suport a la Llei i la LSC, i, per tant, a garantir els drets lingüístics dels usuaris de la LSC en administracions públiques. D'altra banda, com que no vaig obtenir cap resposta per part de PP, Cs i Vox, ni tampoc parlen de la LSC als seus programes, puc concloure que aquests partits no tenen en compte la Llei 17/2010 ni els drets lingüístics de les persones sordes usuàries de la LSC i la tasca de l'intendent.

5.2. Secretaria de Política Lingüística

Per a poder entendre la situació legislativa actual de la LSC, què està funcionant i què caldria canviar de la llei des d'una perspectiva institucional, he pogut fer una entrevista a personal de l'Àrea de Foment de la Llengua Occitana i de la Llengua de Signes Catalana de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, que se situa dins el Departament de Cultura. Qui ha atès l'entrevista han estat Xavier Moral, el qual va estar al capdavant de l'àrea de llengua de signes catalana fins l'any passat, quan es va jubilar, i Marta Bosch, incorporació bastant recent i actual Tècnica superior de l'Àrea. Les preguntes d'aquesta entrevista es poden trobar als annexos al punt 8.2..

En primer lloc, com a introducció, expliquen que les tasques que realitzen amb més freqüència en relació amb la LSC són feines administratives com mantenir les seves pàgines web i actualitzar la informació dels cursos de LSC que ofereixen. També atenen consultes de la ciutadania i estan en contacte amb l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) per rebre informació del corpus, la gramàtica bàsica, i un futur diccionari de LSC, entre altres tasques. A més,

destaquen la feina pedagògica que fan de forma indirecta, ja que altres departaments o la mateixa societat poden tenir menys coneixement o conscienciació sobre el tema, i ells estan col·laborant per canviar la situació i donar visibilitat a la LSC.

Pel que fa a les dades sobre la població signant a Catalunya, ens han confirmat que actualment no n'hi ha d'oficials enlloc, tal com ja se suposava a l'apartat 2.1. del Marc teòric. Les úniques disponibles són a l'Idescat (2023), però es tracta del total de persones amb discapacitat auditiva. Per tant, no són representatives de les persones signants a Catalunya, ja que no totes les persones amb discapacitat auditiva es comuniquen a través de la LSC, i, d'altra banda, hi ha persones oients que són signants (vegeu a 2.1.). A més, també consideren un problema que no hi hagi un estàndard de definició de qui es pot considerar una persona sorda i qui no, i es pregunten si la pèrdua d'oïda d'una persona gran comptaria com a sordesa o no. Caldria definir els conceptes de forma més clara per tal que els nombres fossin més concrets.

Moral explica que llavors, per prendre decisions legals i regulacions sobre els usuaris de la LSC, no es pot tenir en compte el nombre de les estadístiques. Simplement se sap que és una comunitat petita, però no el seu nombre d'integrants. Si es necessita saber quantes persones formen part de la comunitat signant, s'estima el nombre de socis total que hi ha a les associacions, que en serien entre 3.000 i 7.000, i se li suma el nombre de persones amb el qual cada persona sorda signant es relacionaria. Aquesta estimació arriba a unes 20.000 persones signants tant sordes com oients, però això només seria una aproximació. Així doncs, fins ara s'han pogut crear lleis que regulen la LSC sense el nombre d'usuaris de la llengua, però tenir-ne les dades podria ser molt útil per adequar les lleis i les mesures d'una forma més precisa, sabent quin és el nivell de necessitat que hi ha.

En referència a la llei 17/2010 de la LSC, mencionen que és el seu marc de referència principal, i que, llavors, fan totes les tasques amb relació a ella i el seu desplegament. Consideren que és bastant curta, ja que té més preàmbuls que articles quan, precisament, els últims són el més important de la llei. Moral pensa que "és una llei amb molt d'esperit, però molt pocs articles". El seu desenvolupament està força avançat, sobretot al Departament de Cultura, però encara falta que alguns aspectes es puguin desenvolupar legalment. Per exemple, cal definir encara la figura de l'intendent i la interpretació de la llengua, és a dir, cal regular-ho. O, al Departament d'Ensenyament, encara s'ha d'establir el currículum i la formació específica de coneixements de LSC per poder impartir docència.

Parlant de l'article 4 de la llei, comenten que hi diu que "tenen el dret garantit", però el que no està garantit és que aquest dret sigui practicable a la vida real. Tal com ja s'ha esmentat a l'apartat de Marc legal, ells també destaquen el bucle jurídic de l'article, que remet a la

disposició addicional primera, després al Codi d'Accessibilitat, i el Codi a l'article 4 altra vegada. Pel que fa al seu desplegament, al Departament de Drets Socials hi ha servei en LSC, als Serveis territorials de la Generalitat de Girona també. Així doncs, depèn de cada lloc i de si volen cobrir aquesta necessitat o no, no hi ha unes normes generals establertes a totes les administracions públiques.

Entrant en els serveis que ofereixen en l'àmbit sanitari, destaquen el del telèfon 061 en LSC. Va entrar en funcionament el febrer de 2020, però durant els dos anys anteriors s'havien estat realitzant proves amb el Centre Recreatiu Cultural de Sords de Barcelona (Cerecutor)¹¹ per assegurar-se que era un servei efectiu i que tot funcionava bé. Es tracta d'un servei en línia, ja que consideren massa costós poder oferir aquest tipus d'interpretacions de forma presencial. Que sigui a través de videotrucada permet que es converteixi en un servei econòmicament assumible i sigui molt més fàcil de proporcionar. A banda que els intèrprets també poden atendre trucades en llengua oral al 061, ja que a vegades no reben trucades de persones sordes, i així poden executar altres tasques durant la jornada. Fent referència a les subvencions dirigides al servei sanitari de l'Informe de Política Lingüística (2022), no van dirigides al servei del 061, pel fet que els diners d'aquest servei entren dins les nòmines, sinó que s'han invertit en serveis d'interpretació en conferències o rodes de premsa. És a dir, a serveis administratius, no d'atenció mèdica.

A l'Informe també s'observen diners invertits en cursos de l'Institut Català de la Salut (ICS). Inicialment, m'havia plantejat que hi podria haver funcionaris que sabessin signar o a qui se'ls oferissin cursos complets per poder cobrir la necessitat de les persones signants que es comuniquen en LSC, però la realitat de la situació és força diferent. Els informants expliquen que aquests cursos de formació en LSC són introductoris, ja que són de 30 hores. S'hi pot aprendre vocabulari bàsic per tenir una conversa superficial, no pas una consulta mèdica amb vocabulari especialitzat. Tant aquests cursos com tots els oferts per a funcionaris de LSC són voluntaris, es realitzen per mòduls de 15 hores dins l'horari laboral de forma gratuïta, i es prioritzen totes aquelles persones que puguin tenir més contacte amb persones sordes signants, com totes aquelles que treballen en la protecció civil. Faltarien formacions més completes i llargues per poder arribar a un nivell B1 o B2 del Marc europeu comú de referència¹², ja que amb els actualment oferts se'n podria sortir amb un A1. No obstant, també

¹¹ Pàgina web CERECUSOR: <https://cerecutor.org/>

¹² Pàgina web informativa Marc europeu comú de referència: https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_en_linia/classific_temes/temes_materials_didactics/marc_europeu_de_referencia_per_a_les_llengues/index.html

creuen que tenir com a mínim un A1 ja pot fer sentir més còmoda i acollida la persona sorda en aquelles administracions on vagi.

D'altra banda, també consideren que hi ha certes mancances que caldria corregir de la llei. En primer lloc, el document és dirigit individualment a persones sordes signants, no a la comunitat signant com a grup. Per tant, garanteix un dret individual mentre que caldria que fos un dret col·lectiu. A més, com ja s'ha dit al principi d'aquest apartat, és una llei curta que no estableix obligacions per al personal perquè la comunitat signant pugui exercir el dret. Caldria que això canviés sobretot en àmbits com l'educació, els de seguretat com el cos de policies i bombers, i el de salut. De fet, en l'àmbit de la salut ja hi ha el servei del 061, però si la persona que està al cap d'aquestes decisions canviés i no tingués una conscienciació ni coneixements sobre el tema, podria eliminar el servei i portar les persones sordes altra vegada al punt de partida, fet que impossibilitaria una comunicació eficient a consulta. Caldria preveure aspectes com aquest en la revisió de la llei, ja que aquesta situació esmentada podria trobar-se en diversos àmbits.

Un altre dubte que pot sorgir és per què es va crear una llei amb tan pocs recursos econòmics i per què llavors té un desplegament tan lent. La resposta a aquesta pregunta és el moment en què es va crear. El 2010 es va aprovar la Llei 17/2010 de la LSC entre d'altres. Això es va fer en plena crisi econòmica i sense estudis previs sobre les necessitats o impacte que hi hauria a l'hora de desenvolupar-la. Per tant, va ser una decisió política del moment, ja que a partir d'aquest any es va modificar la llei de procediment administratiu en la qual es va obligar a realitzar una memòria econòmica i una memòria d'impacte quan es crea qualsevol llei. Doncs s'entén que creant la llei 17/2010 sense memòria econòmica ni d'impacte que avaluï les necessitats, tingués un desplegament complicat.

En resum, la Llei 17/2010 és una llei molt necessària que lentament està obtenint resultats molt positius per a la comunitat signant, ja que està garantint l'ús de la seva llengua en espais públics. Qui s'encarrega de gestionar-ne molts aspectes són els treballadors de l'Àrea de Foment de la Llengua Occitana i de la Llengua de Signes Catalana de la Secretaria de Política Lingüística. Caldria una regulació més estricta del coneixement de LSC en administracions públiques o la contractació d'un servei d'interpretació per part de la Generalitat per tal de garantir el dret establert en la llei. Potser per poder-ho fer, seria de gran ajut realitzar l'estudi del nombre de persones sordes signants a Catalunya per saber la dimensió de contractació dels serveis que fan falta. En l'àmbit sanitari ja hi ha coberta la necessitat de comunicació de persones sordes en LSC a través d'intèrprets, però aquesta és l'única regulació pública existent que hi ha per atendre consultes. Fomentar la participació en els cursos per a funcionaris o contractar persones amb coneixements de la LSC dins els mateixos centres

podria també ser molt efectiu. Així doncs, tot i veure totes les mancances que hi ha, també és esperançador saber que al Departament són conscients que n'hi ha i hi volen posar mesures per garantir drets practicables a la vida real.

5.3. Recollida de dades a través de formularis

En aquesta part del treball vaig enviar diferents formularis Google a personal sanitari de centres públics, intèrprets de LSC que ofereixen o han ofert serveis d'àmbit sanitari, intèrprets del servei d'interpretació del 061 i persones sordes. Els vaig preguntar qüestions bastant similars per poder comparar les dades entre els quatre grups (vegeu a Annexos de l'apartat 8.3. fins al 8.6.). A tots els vaig preguntar sobre dos temes en concret: la interpretació de LSC a consulta i els partits polítics relacionant-los amb la LSC. Pel que fa al primer tema, vaig variar les preguntes depenent de la posició dels informants, és a dir, de si són pacients, professionals de la LSC o treballadors d'un centre sanitari. En l'apartat concret de cada grup explicaré què s'ha preguntat a cadascú. Amb referència als dubtes sobre política, vaig preguntar a tothom tres qüestions. En primer lloc, si coneixen la llei 17/2010 de la LSC, per així a continuació preguntar quins partits pensen que donarien més suport a la interpretació de la LSC i al desplegament de la Llei 17/2010. En segon lloc, els vaig preguntar si saben quins partits parlen de la LSC en els seus programes electorals. D'aquesta manera, puc esbrinar si hi ha un coneixement o creença popular sobre quins partits tenen en compte la LSC i la seva interpretació, i si el fet d'estar més en contacte amb la LSC en el seu dia a dia genera un major interès a voler assabentar-se de quin partit vol donar suport a aquesta llengua o si no hi ha cap relació.

Vaig intentar que el nombre d'informants sigui el més representatiu possible, ja que he considerat impossible poder arribar a totes les persones que formen part de cada col·lectiu. Així, el nombre total de sanitaris que han aportat informació ha estat 66, el d'intèrprets de LSC 27, el dels treballadors del 061 ha estat 5, i el de persones sordes 31. Doncs, la comparació de respostes entre els grups és realista, ja que el col·lectiu més gran de tots els analitzats és el de personal mèdic, seguidament hi ha el de persones sordes, després el d'intèrprets, i, finalment, el de treballadors del 061, el qual té una plantilla força reduïda, en concret de 12 persones (S. Costa, comunicació personal, 9 de maig del 2014).

5.3.1. Personal sanitari

El primer grup que explicaré és el de personal sanitari a centres mèdics públics. Com ja he esmentat anteriorment, he obtingut 66 respostes per part de sanitaris que treballen a centres

d'arreu de Catalunya. Cal destacar que hi ha representació tant de centres mèdics de Barcelona, és a dir, de gran ciutat, com de centres mèdics de pobles amb menys habitants. Per exemple, representant Barcelona, han respost les enquestes treballadors d'Hospital Clínic, Hospital de Bellvitge, Hospital del Mar, Hospital de Sant Pau o del CAP Les Hortes, i representant pobles més reduïts hi ha treballadors d'hospitals com ara l'Alt Penedès-Garraf, el CAP Víctor Català de Premià de Dalt, el CAP de Martorell i el CAP Cornudella de Montsant. També hi ha informants de l'Hospital de Mataró, del de Mollet i del CAP Sant Quirze de Besora. Això em permet investigar si el fet de trobar-se en una població més gran influeix a l'hora de tenir més accés a informació sobre la LSC, de proporcionar o de veure més serveis d'interpretació, i de tractar amb més persones sordes o no.

També és un formulari força representatiu pel que fa al càrrec de treball dels participants, ja que 28 són infermers i 25 són metges. Tots ells són qui passa més temps a consulta i, llavors, qui pot tenir més contacte amb pacients sords. La resta d'informants són, en gran part, auxiliars d'infermeria o personal de recepció. D'altra banda, la major part del nombre total de participants té més de 10 anys d'experiència, 7 persones en tenen entre 1 i 5, i 2 persones entre 6 i 10. Les tasques que totes aquestes persones realitzen diàriament són molt diverses, la majoria atén pacients a consulta, tant de visites rutinàries com d'urgència. Alguns professionals han especificat que fan radiografies, dosifiquen l'anestèsia, realitzen intervencions quirúrgiques, treballen a pediatria, o fan les analítiques, entre altres tasques.

Després de la part de preguntes introductòries que he fet als treballadors sobre el seu lloc de treball, he introduït el tema de la LSC i la seva interpretació. El focus del treball és valorar el servei d'interpretació, però també considero de vital importància preguntar sobre el coneixement per part dels professionals de la salut sobre la LSC i la comunitat signant, ja que són ells qui ha d'interactuar amb possibles persones sordes que van a consulta, i el seu coneixement sobre el tema pot facilitar la comunicació al centre i la tasca de l'interpret. Així doncs, la primera qüestió sobre el tema ha estat si hi ha algun procediment a seguir si han d'atendre una persona sorda signant. D'un total de 66 participants, 60 han dit que no, i 6 persones han contestat que sí. La dada més sorprenent és que només dues d'aquestes persones que han contestat que sí, una infermera de Sant Quirze de Besora i una metge del CAP de Martorell, han dit que calia trucar al servei d'interpretació del 061, l'únic servei públic que hi ha actualment en l'àmbit sanitari que ofereix aquest tipus d'interpretacions, i el qual la majoria de professionals que el podrien utilitzar com a eina de comunicació desconeix. Pel que fa a altres persones que han respost sí, una ha comentat que escriu, una altra ha dit que es comunica a través de material visual però que desconeix si hi ha algun intermediari que pugui ajudar, i, finalment, una altra, extreballadora del CAP Les Hortes, ha comentat que si el

pacient fa servir una LS, la utilitza per parlar-hi. Als que han respost que no, els he preguntat com es comunicarien amb la persona sorda i he rebut diverses respostes que val la pena analitzar. Una gran majoria ha comentat que escriuria, oralitzaria i gesticularia per fer-se entendre. De fet, molts d'ells especifiquen què és el que actualment fan, amb recursos com una pissarra o el programa Word: alguns escriuen, o d'altres es llegeixen els llavis, tot i especificar que a vegades no és gaire efectiu. Alguns professionals també mencionen la contractació d'intèrprets.

Una altra resposta molt recurrent ha estat que vingui una persona oient que sigui familiar o acompanyant del pacient per poder interpretar el diàleg. No obstant, aquesta no seria l'opció més ètica per a les persones sordes per diversos motius. Primerament, la Norma 40 del Codi de Deontologia de Metges de Catalunya (2022) ja esmentat a l'apartat 2.2. del Marc teòric diu que "el metge ha de respectar el dret de tota persona a la seva intimitat". Assumir que una persona sorda ha d'anar acompanyada d'un familiar per poder comunicar-se seria no garantir el dret a privacitat que tenen les persones, ja que potser prefereixen no compartir la informació mèdica amb familiars o persones properes. A més, com també s'ha esmentat al Marc Teòric en la part 2.2. d'Interpretació de la LSC en l'àmbit sanitari, la figura de l'intèrpret no només coneix la LS, sinó també les tècniques per transmetre el missatge de la manera més professional i fidel possible. També compten amb un Codi Deontològic propi que garanteix la privacitat de tot allò que interpreten (art. 2, Codi Deontològic de FILSE). Llavors, també es garantiria el de Metges de Catalunya. Finalment, si una persona sorda vol anar al metge, no pot dependre de la disponibilitat de familiars o acompanyants, ja que això podria limitar molt el seu horari. Si es vol garantir la igualtat de les persones sordes als serveis públics, s'ha de garantir un servei d'interpretació accessible les 24 hores, que de fet, ja existeix: el del 061.

Un últim apunt que vull fer sobre aquesta pregunta és l'anàlisi de la resposta d'un informant, que ha redactat el següent:

Informant 64: "Demandar que vingui amb un acompanyant o alguns pacients em llegeixen els llavis i em parlen, ens anem comunicant com podem. Però amb qui només parla en llenguatge de signes i ve sol és un problema. Perquè alguns no saben ni llegir, com per escriure'ls i que llegeixin. D'altres sí que escric i llegeixen. Penso que si no estudien els dos llenguatges de signes en espanyol i en català, se'ls tanquen les portes encara més si se'ls ensenya llenguatge de signes en català perquè no poden ni comunicar-se amb altres persones en espanyol, ja que de per sí ja costa trobar persones que sàpiguen llenguatge de signes en el món. Penso que hi hauria d'haver un llenguatge de signes universal per facilitar-los la comunicació i que no sigui un major impediment."

Aquesta resposta m'és útil per exemplificar algunes creences populars que té gran part de la societat sobre les LS a causa de la falta d'informació. En primer lloc, utilitza la paraula

“llenguatge” en comptes de “llengua” (vegeu a l’apartat 2.1. del Marc teòric). Seguidament, comet l’error de relacionar una LO d’una zona amb la LS del mateix lloc, ja que tot i ser del mateix territori es tracta de dues llengües completament diferents. Saber llengua de signes catalana no implica que hagi de saber català, el mateix passa amb l’espanyola. En l’última part, opina que caldria una LS universal, però com s’ha esmentat al punt 2.1. d’aquest treball, les LS són llengües naturals, igual que les LO. Per tant, cadascú utilitza la que ha nascut i evolucionat al seu territori, fet que impossibilita ensenyar una única LS en tot el món.

La pregunta següent ha estat si han utilitzat mai algun servei d’interpretació de LSC. 6 persones han contestat que sí, la resta que no. Qui ha respost sí són treballadors del CAP Les Hortes i del de Martorell, dades que encaixen amb la informació que havien aportat abans. Tres persones l’han utilitzat més de 5 vegades, i tres persones l’han utilitzat fa menys d’un trimestre, la resta ho ha fet servir com un recurs més esporàdic.

D’altra banda, també he preguntat si han vist persones sordes utilitzar algun servei d’interpretació. En aquest cas, 13 persones han dit que sí, i la majoria d’aquests informants ho ha vist més de 5 vegades. Malgrat això, només 4 participants l’han vist fa menys d’un trimestre per última vegada. També cal destacar que 10 persones han especificat que el servei era presencial, per tant, no es tractava del servei del 061, del qual els sanitaris tampoc tenen gaire coneixement, ja que 7 treballadors de 66 han respost que el coneixen.

Pel que fa a la formació del personal sanitari, només a 5 persones els han ofert un curs de LSC i 3 d’ells comenten haver-lo cursat. Després d’obtenir aquesta informació, els he preguntat si estarien disposats a rebre formació en LSC i si creuen que han rebut suficient informació/formació sobre la LSC i la comunitat sorda usuària de la llengua. En la primera pregunta, una majoria de 46 persones ha dit que sí, 15 que no ho saben i 5 que no. En la segona, 61 participants pensen que no han rebut prou coneixements sobre el tema. Per tant, és bastant destacable el nombre de sanitaris a qui els agradaria formar-se en aquesta llengua i la seva cultura, i el nombre d’elles que ho ha pogut fer o a qui se li ha ofert, el qual és molt reduït. Caldria donar molta més informació dels actuals serveis públics d’interpretació que s’ofereixen i dels cursos que els sanitaris podrien atendre per aprendre, per així tenir personal més format i conscienciat a consulta i al centre en general. Cal veure si informant adequadament els treballadors augmenta la seva participació en les formacions i si, a conseqüència d’això, augmenta la qualitat de comunicació i professionalitat al centre mèdic.

En darrer lloc, he fet les tres preguntes esmentades en la part 5.3. de Recollida de dades a través de formularis sobre la Llei de la LSC i els partits polítics que es presenten a les eleccions. Pel que fa a la Llei, només 2 persones diuen conèixer-la, una clara minoria. En

relació amb aquesta llei, la LSC i la seva interpretació, he preguntat quins partits polítics creuen que els donaria més suport. Una majoria de 36 treballadors ha dit que no ho sap. Però les persones que sí que han respost quins partits pensen que donarien més suport han mostrat una tendència a creure que ho farien certs partits en concret. El més escollit ha estat Sumar amb 16 vots, però ha quedat bastant igualat amb ERC, Junts, CUP i PSC, que en tenen 12, els quals són d'esquerres o catalanistes, fet que dona a entendre que pensen que partits amb tendències contràries no donarien cap ajut a la LSC i la seva interpretació. Cal tenir en compte que la suma de les dades no és el nombre exacte d'informants ja que era una votació de resposta múltiple. A continuació, he preguntat si saben quins partits mencionen la LSC al seu programa, per així saber si en el dubte anterior han respost amb coneixements previs o si són suposicions. Puc concloure que han estat suposicions, pel fet que 61 sanitaris no saben quins partits mencionen aquesta LS al seu programa. Qui sí que ho sap ha marcat els partits que coincideixen amb les suposicions majoritàries de la resposta a la pregunta anterior: ERC, Junts, CUP, Sumar i PSC. També és destacable que d'entre les poques persones que saben quins partits mencionen la LSC, dues són treballadores del CAP Les Hortes, centre mèdic que, després d'haver analitzat el formulari, es pot afirmar que té pacients sords. Pot ser que el fet d'atendre persones sordes ajudi els professionals a voler-se conscienciar i informar sobre el tema.

En conclusió, al personal sanitari li falta bastanta informació sobre diversos temes. En primer lloc, considero que seria molt útil fer-los saber que s'està oferint formació en LSC o, si no la poden o volen aprendre, que rebessin informació sobre com atendre una persona sorda sense saber signar. Tal com han comentat a l'entrevista a la Secretaria de Política Lingüística a l'apartat 5.2., en els cursos en LSC per a funcionaris no podrien aconseguir un nivell gaire alt en la llengua com per tenir una conversa amb vocabulari especialitzat mèdic, però els permetria conèixer la llengua, saber mantenir una conversa per, com a mínim, saludar-se, i tenir informació sobre la llengua i els seus usuaris molt útil per posteriorment, saber com atendre'ls. No obstant, el que realment trobo que és de vital importància és fer saber als professionals de la salut que actualment el 061 està oferint un servei d'interpretació gratuït que garanteix la comunicació entre sanitaris i persones sordes gràcies a la feina de professionals de la llengua. Molts treballadors de sanitat han explicat que han d'escriure, oralitzar, utilitzar materials visuals o, fins i tot, avisar familiars que acompanyin les persones sordes, quan tenen una opció a l'abast que els facilitaria tots els recursos que utilitzen actualment i que com alguns informants han comentat, no són gaire efectius. En les respostes s'ha demostrat que aquells centres que coneixen el servei del 061 de la Generalitat o estan més en contacte amb serveis d'interpretació tenen més coneixements sobre la interpretació

de la LSC i com atendre una persona sorda. Això s'ha observat tant al CAP de Martorell com al CAP Les Hortes, el qual fins i tot té treballadors que saben quins partits polítics volen donar suport a la LSC als seus programes electorals. Per tant, ampliar la informació que rep el personal de centres sanitaris podria mostrar una gran millora en la qualitat de servei que s'ofereix a les persones sordes quan han de ser ateses mèdicament, i utilitzar el servei d'interpretació podria agilitzar consultes en les quals actualment la comunicació s'exerceix a través de l'escriptura o la gesticulació.

5.3.2. Intèrprets de LSC

El grup que ara analitzaré és el d'intèrprets de LSC. Cal destacar que en l'apartat següent parlaré dels intèrprets del servei del 061 en concret. Per tant, aquest formulari només ha anat dirigit a intèrprets autònoms, intèrprets que ofereixen serveis a través d'una borsa d'ILS i intèrprets que estan contractats per una empresa. El total de participants ha estat 27, d'entre els quals 11 són autònoms, 10 ofereixen serveis a través d'una borsa i 15 estan contractats. Cal destacar que en molts casos un sol intèrpret ofereix serveis a través de més d'una d'aquestes formes, per això hi ha un nombre elevat de treballadors a cada una de les tres modalitats de treball i les dades no sumen 27.

Per iniciar l'enquesta, he fet una sèrie de qüestions introductòries, les quals han estat quants anys d'experiència tenen, quina titulació han necessitat per treballar i qui contracta els seus serveis. Pel que fa a la primera, una majoria de 14 persones té més de 10 anys d'experiència, 10 persones en tenen entre 6 i 10, i 3 menys de 6. En la segona, una majoria de 22 intèrprets informa que ha estat contractada amb el cicle formatiu de grau superior d'intèrpret de LS. Això concorda amb els anys d'experiència de la majoria, ja que aquest cicle és el que s'oferia fa uns anys per obtenir el títol d'intèrpret. També n'hi ha 5 que tenen el títol universitari. Aquesta pregunta també és interessant per veure si hi ha intrusisme laboral (vegeu a l'apartat 2.2. d'Interpretació de LS en l'àmbit sanitari del Marc teòric) en el món dels intèrprets en l'àmbit sanitari, però no s'ha observat ningú que necessiti la titulació oficial, ja que tothom qui ha respost que té el cicle formatiu de mediació comunicativa o un curs de LSC també té la titulació necessària per exercir la professió. Per últim, hi ha una gran diversitat de formes a través de les quals contracten els professionals. Hi ha intèrprets treballant amb un contracte laboral contractats per entitats com FESOCA, la Fundació Pere Tarrés, associacions tant de persones sordes com oients que volen fer un acte accessible o per empreses privades, d'altres estan en una borsa d'intèrprets o ofereixen els serveis directament a la persona, però aquests són una minoria. Per tant, la majoria de serveis són a través d'una entitat que gestiona el servei.

A partir d'aquí, he començat a introduir les preguntes relacionades amb la interpretació de la LSC en l'àmbit sanitari. Així, m'han informat que 12 persones d'aquestes 27 proporcionen majoritàriament serveis en l'àmbit sanitari, i la freqüència amb què realitzen els seus serveis és molt variada, tant pot ser més d'un cop a la setmana com una vegada cada dues setmanes, depèn de la demanda que tinguin. Pel que fa a la seva disponibilitat horària per cobrir aquest tipus de serveis, 19 persones els poden cobrir o de matí o de tarda, però ningú els ofereix de nit. A més, 14 persones han respost que cal avisar-los uns dies abans per tal de cobrir el servei, i 7 persones han dit que unes setmanes abans. Una minoria de 6 persones els atendria el mateix dia. Llavors, si es tractés d'un servei d'urgències, les persones sordes usuàries d'aquests serveis no podrien comptar amb interpretació en la majoria de casos.

També he volgut saber quin tipus de serveis interpreten dins l'àmbit sanitari, per poder saber on es necessita garantir una comunicació precisa a consulta. Hi ha intèrprets que han dit que cobreixen visites mèdiques ordinàries i d'altres, tant ordinàries com d'especialistes en concret, com podria ser a ginecologia o oncologia. Per tant, hi ha una gran diversitat de serveis, i no pas un en concret en què destaquï la demanda d'intèrprets. No obstant això, ningú menciona cobrir serveis d'urgència. Doncs, això concordaria amb l'antelació amb què cal avisar als intèrprets. Cal afegir que 13 intèrprets ofereixen serveis presencials, 5 n'ofereixen en línia, i 9 en les dues modalitats. Llavors, ofereixen majoritàriament serveis en persona, més que a través de videotrucada.

En relació amb els sanitaris, he preguntat als intèrprets que valoressin la reacció del número 1 al 5 del personal sanitari davant el servei d'interpretació i ho justifiquin, sent el número 1 una experiència molt negativa i el 5 molt positiva. Els resultats han variat entre el 3 i el 5. 12 persones l'han valorat amb un 4, i 8 persones amb un 3. La resta, 7 persones, amb un 5. En general, 11 persones que no consideren que els sanitaris tinguin una reacció adequada en totes les situacions ho han justificat amb arguments en què expliquen que generalment hi ha bones reaccions i comprensió, però en algunes ocasions hi ha reaccions per part dels professionals de la salut que mostren una falta de coneixements i conscienciació sobre el tema. A continuació, cito algunes respostes que mostren bastant bé algunes situacions que es troben o què en pensen:

Informant 2: "Hi ha personal sanitari que entén que la figura de l'ILS també és professional i intenta facilitar-ne la feina, però també hi ha personal sanitari que vol agilitzar la consulta i no creu que les persones sordes necessitin interpretació a les visites mèdiques."

Informant 3: "Molts et diuen 'jo t'ho dic a tu i després li dius a ell'. No coneixen les nostres funcions."

Informant 5: “Normalment el personal sanitari és amable i comprensiu. Tot i així, he tingut experiències on el metge o metgessa ha entorpit la meva feina dient-me que no cal que interpreti o qüestionant la meva professionalitat, com per exemple, preguntant-me si li estic explicant tot a la persona sorda usuària, però això m'ha passat comptades vegades. Normalment són amables i agraïts.”

Informant 11: Segons el coneixement dels professionals envers la persona sorda i el coneixement del servei. Cal més sensibilització i conscienciació.

Informant 19: De vegades, ells mateixos volen intentar fer el nostre treball (interpretar a la LSC) i no es donen compte que estem allà i aquesta és la nostra feina. També m'he trobat casos en què no m'han deixat passar amb el pacient, no tenir paciència en l'espera a l'hora de traduir, etc.

Informant 27: Si és la primera vegada sempre és necessari fer una petita explicació de qui som, què fem, que poden esperar de nosaltres i com han d'actuar.

Totes les persones que no han valorat la reacció dels sanitaris amb un 5 mostren arguments bastant similars. Alguns treballadors de la salut no entenen quina és la funció de l'interpret i la seva importància, volen prescindir d'aquesta figura en algunes ocasions. A vegades tampoc entenen quines són les necessitats comunicatives de les persones sordes signants, ja que creuen que no cal que utilitzin la LS, la seva llengua pròpia, per poder-se comunicar fluidament. Tots aquests problemes de falta de sensibilització podrien millorar amb la mesura esmentada a l'apartat 3.1. de Personal sanitari, oferint a sanitaris formació sobre la LSC, les persones sordes signants i els intèrprets. D'aquesta manera, els intèrprets no haurien de fer una explicació abans d'iniciar la consulta sobre quina és la seva tasca amb un fi pedagògic, i podrien exercir la seva professió directament i d'una forma professional.

Després de preguntar qüestions sobre la interpretació en l'àmbit sanitari, vaig preguntar les 3 qüestions sobre la Llei de la LSC i els partits polítics. En aquest cas, en contrast amb els sanitaris, 25 intèrprets coneixen la Llei 17/2010, i només en són 2 que la desconeixen. Sabent quins són els drets lingüístics dels usuaris de la LSC, 11 intèrprets opinen que qui donaria més suport a la Llei i interpretació de la llengua són ERC i Sumar, tot i també mencionar a Junts, CUP i PSC amb 5 vots. 15 persones han contestat que no ho saben o que prefereixen no contestar. Finalment, són menys els intèrprets que realment saben quins partits mencionen la LSC en el seu programa electoral. ERC ha rebut 6 vots, la CUP n'ha rebut 4, Junts 3, i Sumar i PSC només 1. La resta d'intèrprets, 21 persones, ha dit que no ho sap. Per tant, estar en contacte amb aquesta llengua i persones sordes diàriament no condiciona als professionals de la LSC a revisar què en diuen els partits polítics.

En resum, la gran majoria dels intèrprets que han respost l'enquesta tenen bastant de recorregut exercint aquesta professió en diversos àmbits i, actualment, atenen una quantitat

bastant elevada de serveis a l'àmbit sanitari, normalment de forma presencial. Una gran part d'aquests treballadors estan contractats per una entitat que serà qui els proporciona els serveis, i la disponibilitat d'aquestes entitats a l'hora d'oferir els serveis a les persones sordes sol ser durant el dia. Més concretament, amb torns o de matí o de tarda. A banda que, en la majoria d'ocasions, els usuaris del servei han d'avisar que el necessiten amb dies o, fins i tot, setmanes d'antelació, fet que impossibilita que si volen rebre un servei presencial d'urgència se'ls pugui oferir. Pel que fa als sanitaris davant el servei d'interpretació, molts d'ells tenen, en general, una bona actitud en relació amb el servei. Malgrat això, d'altres han demostrat que no coneixen o no valoren la figura de l'intèrpret, ja que pensen que no és necessària, que alenteixen la interpretació, o es dirigeixen cap a ells en comptes de cap a la persona sorda. Però totes aquestes actituds són conseqüència d'una falta de conscienciació i, de fet, aquestes dades concorden amb el desconeixement sobre la interpretació de la LSC i comunitat sorda d'alguns informants treballadors de centres sanitaris.

5.3.3. Intèrprets del 061

Com s'ha dit en l'apartat anterior, en aquesta part del treball s'ha enviat una enquesta a intèrprets de LSC que treballen en el servei d'interpretació a través de videotrucada del 061 Salut Respon de la Generalitat. Cal destacar que aquest servei es va crear fa cinc anys i s'adreça tant a la ciutadania com als professionals de la salut que, si ho necessiten, també poden accedir a la petició d'una interpretació. El formulari l'ha contestat un total de 5 persones, i el total de treballadors que formen la plantilla del servei és de 12 (S. Costa, comunicació personal, 9 de maig del 2014). Llavors, aquí, a part de saber la informació introductòria de qui treballa en aquest servei i preguntar les qüestions sobre la Llei i els partits polítics, com en les altres parts ja mencionades, l'enquesta també permetrà veure quin és el funcionament i les característiques d'aquest servei públic tan desconegut encara per molt sanitaris.

De les 5 persones que han respost, 2 no tenen més de 5 anys d'experiència, 2 en tenen entre 6 i 10 i una en té més de 10. Aquesta plantilla no presenta treballadors amb tants anys d'experiència com en l'enquesta anterior, tot i la majoria comptar amb un recorregut laboral força llarg. Pel que fa als seus anys d'experiència dins el servei, 4 intèrprets hi porten treballant allà més o menys des de la inauguració del servei i, per tant, coneixen el funcionament del 061 des del seu inici. La persona restant hi porta menys d'un any, és una nova incorporació. A banda de l'experiència dels treballadors, en el mateix servei els han requerit titulació específica a tots per poder contractar-los. Han pogut treballar tant amb el títol universitari d'intèrpret de LSC com amb el cicle formatiu de grau superior d'intèrpret de LS, és a dir, han necessitat la titulació oficial per exercir la professió sigui a través del cicle formatiu

o del grau universitari. De fet, 2 persones tenen les dues titulacions, 1 només el grau superior, i 2 només el títol universitari.

Amb referència a les tasques que realitzen amb més freqüència, tots coincideixen en el fet que la més repetida és la interpretació de consultes mèdiques als centres sanitaris. També destaquen la interpretació de trucades amb personal sanitari del 061, la interpretació de trucades i gestions al CAP i hospitals, i l'atenció administrativa en LSC d'àmbit sanitari. Una tasca duta a terme amb menys freqüència, però també destacada per 2 persones és l'atenció de trucades de persones oients i l'atenció administrativa dirigides a aquestes persones. Si els intèrprets del 061 no estan rebent una gran quantitat de trucades de persones sordes i hi ha un nombre elevat de trucades de persones oients al servei, els treballadors que normalment atenen les persones signants també han d'atendre persones oients que hagin trucat a aquest número. Finalment, un informant també destaca la interpretació de trucades d'urgències. El nombre de trucades en què atenen tots aquests serveis esmentats ronden entre les 6 i les 15 diàries. De totes maneres, una persona que hi treballa durant el torn de nit comenta que la quantitat de trucades que atenen és força aleatòria, ja que potser hi ha nits seguides en què no reben cap trucada i llavors, en un dia concret, els entren tres trucades seguides.

Si hi ha una persona que menciona un torn de nit, és perquè el servei de la Generalitat s'ofereix les 24 hores, els 365 dies de l'any. A més, l'atenció és instantània, una vegada se sol·licita la interpretació els intèrprets l'atenen el més ràpid possible. Això succeeix ja que és un servei en línia perquè, com ja havien comentat en la part 5.2. de l'entrevista a la Secretaria de Política Lingüística, el fet que sigui a través de videotrucada permet cobrir una major quantitat de serveis de forma ràpida, i és més assequible econòmicament per qui ho subvenciona, que no pas oferint serveis presencials.

Per poder accedir al servei cal tenir descarregada l'aplicació "La meva salut". A través de l'aplicació es pot trucar al 061 de forma directa. Així, per poder trucar-hi en format de videotrucada cal seleccionar la LSC com a idioma de rebuda per realitzar les trucades. D'aquesta manera les persones sordes i els sanitaris tenen accessibilitat a un servei gratuït i instantani d'interpretació de LSC.

En aquest formulari he preguntat el mateix que en l'anterior en referència amb la reacció del personal sanitari davant el servei. També he demanat que la puntuï de l'1 al 5: l'1 es tractaria de les reaccions més negatives i 5 de les més positives. En aquest cas, 3 persones l'han avaluat amb un 3, i 2 amb un 4. En la justificació de la seva puntuació s'hi troben els següents arguments:

Informant 1: “La gran majoria s'adapten molt bé i són comprensius amb el servei però hi ha excepcions, metges o infermers que els costa entendre el funcionament d'una interpretació.”

Informant 2: “Hi ha professionals que desconeixen el servei, altres que desconfien de l'interpretador i són reactes a la interpretació simultània, altres no saben què necessita una persona sorda i es complica qualsevol gestió. Falta coneixement en profunditat de base del personal sanitari de les necessitats de les persones sordes.”

Informant 3: “Hem trobat de tot. Personal sanitari molt agraït i que utilitza i recomana el servei, i d'altres que els costa més i troben que allarga les seves consultes, que no és necessari perquè consideren que ja s'entenen amb el pacient per escrit, o no tenen paciència si hi ha problemes de cobertura, etc.”

Informant 4: “Hi ha de tot. Des de personal sanitari molt content per aquesta possibilitat, fins a personal sanitari que no vol optar per aquesta via i directament prohibeixen (sí, alguns ho fan) a les persones sordes poder utilitzar el servei.”

Informant 5: “Hi ha de tot, qui entén la necessitat del servei i qui es pensa que som la cosina que vol ajudar al familiar en apuros.”

Les respostes en aquesta qüestió són bastant similars a moltes que han contestat en el formulari de l'apartat anterior. Per tant, tots els intèrprets tenen una visió i experiència bastant similars a l'hora d'interpretar un servei d'aquest tipus. Diuen que alguns professionals de la salut reben molt bé la tasca dels intèrprets, però que d'altres no entenen quina és la seva funció i, a conseqüència d'això, no tenen l'actitud més adequada a l'hora d'atendre el pacient. Per exemple, prefereixen comunicar-se amb l'usuari de LS per escrit, no utilitzar el servei en línia a causa de la cobertura o, fins i tot, prohibeixen l'ús d'aquest servei a les persones que possiblement el demanen, les signants. És destacable un apunt que l'informant 2 menciona, que és que alguns sanitaris “no saben què necessita una persona sorda i es complica qualsevol gestió”, ja que considero que aquesta és la base de tota la resta de problemes que els intèrprets troben a consulta. Una bona educació sobre les necessitats comunicatives de les persones sordes al personal sanitari canviaria molt la situació actual, perquè molt probablement la seva actitud canviaria perquè sabrien com actuar si ve una persona signant i en què consisteix un servei d'interpretació. També destaco l'apunt de l'informant 5: hi ha “qui es pensa que som la cosina que vol ajudar al familiar *en apuros*”. Aquesta creença també la relaciono amb diverses respostes en les enquestes d'aquest treball per part del personal sanitari, en les quals volen solucionar els problemes comunicatius a consulta avisant a un familiar o persona propera de la persona sorda. Es podria entendre que associen molt la interpretació amb l'ajut d'un familiar i amb una activitat informal i poc professional, quan realment és tot el contrari. Tenint en compte el Codi Deontològic de FILSE i la formació prèvia dels intèrprets, la interpretació de la LSC és una activitat professional que exigeix molta rigorositat a l'hora de transmetre un missatge i la confidencialitat de tot allò que interpreten.

Una vegada sabuda la informació de com funciona el servei d'interpretació, he preguntat si les persones sordes poden avaluar el servei rebut d'alguna manera, ja que es tracta d'un servei públic. Qui el rep podria donar *feedback* per poder millorar totes les mancances que pugui presentar. Han comentat que no hi ha un espai en què puguin avaluar el servei, però sí que poden formalitzar una reclamació o agraïment. Doncs, actualment aquesta seria la forma més propera a avaluar el servei que hi ha. En aquestes reclamacions poden queixar-se del servei, de l'intèrpret, de la rebuda del personal sanitari o de qualsevol altra gestió del 061 o CatSalut. També comenten que els ho poden dir directament als treballadors.

Pel que fa a la difusió del servei, s'estan fent xerrades a associacions de persones sordes quan ho demanen on expliquen en què consisteix el servei. Tanmateix, encara no han fet difusió entre el personal sanitari. Per tant, si coneixen el servei normalment és perquè tenen pacients sords. Aquestes dades es poden veure reflectides en els coneixements dels sanitaris que han respost l'enquesta, dels quals només 7 persones d'un total de 66 diuen conèixer el servei. Una difusió entre els treballadors de la salut podria ser efectiva per millorar tots els problemes esmentats anteriorment, ja que no només l'haurien de conèixer les persones sordes sinó que també caldria que ho fes el personal de centres sanitaris, el qual podria ser també un possible usuari de les videotrucades.

Finalment, en referència a les últimes qüestions de tots els formularis, el 100% d'informants coneix la Llei 17/2010. En les seves creences sobre els partits polítics que donarien més suport a la LSC, la seva interpretació i la Llei esmenten tots els partits mencionats també als anteriors formularis: ERC, Junts, CUP, Sumar i PSC. No obstant, 4 d'aquestes persones no sap en quin programa electoral es parla de la LSC. La persona restant diu que aquesta informació es troba en el programa de Sumar. Així doncs, aquí es demostra que tot i ser intèrprets de LSC, la majoria no ha consultat quins programes electorals parlen d'aquesta llengua.

En conclusió, el servei d'interpretació del 061 CatSalut Respon és un servei que pot cobrir totes les necessitats comunicatives de les persones sordes si han d'anar al metge. S'ofereix les 24 hores tots els dies de l'any i de forma gratuïta, és molt accessible per a tothom i té intèrprets amb la formació necessària. L'únic que es podria considerar un inconvenient per a algunes persones seria que es tracta d'un servei en línia, a través de videotrucada. Llavors, caldria saber si les persones sordes ja estan conformes amb aquest tipus de serveis o els prefereixen presencials. Potser també seria útil que hi hagués un espai en concret on les persones sordes poguessin avaluar el servei, ja que és bastant nou i poden haver-hi aspectes a corregir o millorar. Però el que realment considero de vital importància és començar a

difondre l'existència d'aquest servei entre el personal sanitari, el qual ha demostrat necessitar informació i sensibilització sobre les persones sordes per poder garantir un servei de qualitat amb una bona comunicació dins de consulta. És essencial respectar tant les necessitats comunicatives de les persones sordes com la figura de l'interpret per crear un espai segur i còmode pels sanitaris, persones signants i professionals de la LSC, i així poder agilitzar la consulta el màxim possible.

5.3.4. *Persones sordes*

L'última enquesta que analitzo en aquest treball és la dirigida a persones sordes, ja que em servirà per observar si la seva experiència en l'àmbit sanitari es veu influenciada per la del personal sanitari o la dels intèrprets comentades anteriorment. Abans d'explicar quins són els resultats de l'enquesta, vull destacar que aquest formulari l'he acompanyat de vídeos meus interpretant totes les preguntes i possibles respostes escrites¹³, i tot el text ha estat escrit en castellà per facilitar la comprensió de totes aquelles persones signants participants. També cal dir que només ha anat dirigida a persones sordes signants. El total d'informants que han respost ha estat 31.

En primer lloc, he volgut saber com es comuniquen normalment quan van a centres sanitaris públics. Els resultats més repetits han estat l'ús del servei del 061 i la contractació d'intèrprets d'associacions: 17 persones utilitzen el servei del 061 i 16 contracten intèrprets a través d'una associació. No obstant això, era una pregunta de resposta múltiple, per això la suma dels resultats és superior a la dels participants, i he obtingut altres dades que concorden amb la manera en què molts sanitaris han dit que es comunicarien amb persones sordes, ja que 15 persones han dit que escriuen, 13 que els interpreta un familiar o persona propera, i 9 que oralitzen. Altres recursos que també utilitzen però amb menor freqüència són contractar altres serveis d'interpretació, com d'intèrprets autònoms o d'alguna aplicació mòbil, o signar amb un treballador del mateix centre que coneix la LSC. La informació obtinguda en aquest dubte es pot relacionar amb els resultats de la següent qüestió en què pregunto si normalment han de pagar per rebre serveis d'interpretació o no. En aquest cas, 25 persones han dit que són gratuïts. Si es té en compte la quantitat de gent que utilitza el servei del 061 o reben interpretacions del discurs per part d'una persona propera, s'entén que la majoria no ha de pagar. A més, hi pot haver gent que consideri el servei d'algunes associacions gratuït pel fet que paguen mensualment per rebre diversos serveis, entre aquests la interpretació en l'àmbit

¹³ Vídeo introductor del formulari per a persones sordes:
<https://www.youtube.com/watch?v=m0T04bsDJ4Q>

sanitari. Per tant, potser consideren que com que no estan pagant explícitament per rebre'l és gratis.

També els he preguntat si prefereixen els serveis en línia o presencials, i una majoria de 26 persones ha dit que presencials. Malgrat això, com ja s'ha dit en l'apartat 5.3.2., si es vol presencial, en la majoria de casos cal avisar que es necessita aquest servei amb antelació. Així, cada modalitat té aspectes positius i negatius, ja que en línia es pot rebre un servei instantani les 24 hores del dia. En canvi, un servei presencial no té la mateixa disponibilitat però pot ser visualment millor per les persones sordes, ja que no depèn d'una càmera o de la cobertura, que a vegades pot suposar un problema.

L'última pregunta sobre la seva experiència comunicativa en l'àmbit sanitari ha estat si quan van al metge la comunicació és satisfactòria. Només 5 persones han dit que és totalment satisfactòria, però 15 persones creuen que ho és bastant, donant una bona qualificació a l'experiència. D'altra banda, 11 creuen que ho és poc. Les dades obtingudes són força similars a les respostes en les quals els intèrprets han puntuat la reacció del personal sanitari davant el servei d'interpretació, ja que una majoria de 25 persones també l'ha puntuat amb entre un 3 i un 4 sobre 5. Així, es podria considerar que el rebuig d'alguns membres de personal sanitari al servei d'interpretació generi una pitjor experiència per les persones sordes i intèrprets, o que els recursos on no intervenen professionals de la llengua utilitzats actualment com l'escriptura, l'oralització o l'acompanyament de familiars no siguin els més efectius i satisfactoris. En tot cas, no puc extreure conclusions gaire sòlides ja que qui ha valorat la comunicació com "poc satisfactòria" són diverses persones que utilitzen tota mena de serveis: algunes el del 061, d'altres intèrprets d'una associació, d'altres escriuen o oralitzen, també hi ha qui els interpreta un familiar, etc. És a dir, no hi ha un patró concret, puc considerar que es basen en motius personals.

Finalment, com en la resta de formularis, he fet les preguntes sobre la Llei i els partits polítics. En la primera qüestió 10 persones han dit que no coneixen la Llei 17/2010 de la LSC i la majoria, 21 persones, ha dit que sí. Seria necessari fer arribar aquesta informació a totes les persones sordes signants per tal que puguin saber que hi ha una llei que regula els seus drets lingüístics i que així els puguin exercir. A més, com més coneixement i interès hi hagi en la Llei, més pressió hi haurà per desplegar-la i respectar-la. La segona ha mostrat dades bastant semblants a les dels formularis anteriors, amb la diferència que una gran majoria ha decidit no donar informació sobre les seves creences sobre el tema. La qüestió era que quins partits creuen que donaran més suport a la interpretació de la LSC i al desplegament de la Llei. 14 persones han dit que no ho saben i 8 que prefereixen no contestar. Però qui ha votat ha cregut

que qui donaria més suport seria Junts, ja que té 6 vots. En segon lloc, amb 5 vots hi ha Sumar i ERC, i finalment 4 persones han votat PSC i 2 la CUP. Els resultats han estat bastant semblants a la pregunta sobre si saben quins partits parlen de la LSC al seu programa electoral. 21 persones no ho saben, però qui en té coneixement ha votat majoritàriament a ERC, Junts, Sumar i PSC, CUP també ha estat votada però amb menys vots.

Les respostes no concorden amb les meves creences prèvies ja que la LSC és la seva llengua pròpia i en molts casos materna, però sigui per falta d'informació o per falta d'interès la majoria de persones sordes signants no sap quin partit donaria més suport a la seva llengua ni els donaria més accessibilitat comunicativa als llocs públics. Així doncs, en general, ni personal sanitari, ni intèrprets, ni persones sordes han revisat quines polítiques lingüístiques en relació amb la LSC té cada partit.

En resum, tot i haver-hi un servei públic gratuït d'interpretació de LSC en l'àmbit sanitari, hi ha diverses persones que prescindixen del seu ús i utilitzen altres recursos. Això pot passar per diversos motius com la preferència d'un servei presencial que els treballadors del 061 no poden oferir o el desconeixement de l'existència de les videotrucades del 061. També és destacable que en l'actualitat, encara hi ha moltes persones sordes signants que es comuniquen a través de l'escriptura, l'oralització o d'una persona propera a consulta. Pot ser que en alguns casos elles ho decideixin així per motius personals o la desconexença de serveis d'interpretació que tenen a l'abast, però cal recordar que alguns intèrprets han explicat que hi ha membres de personal sanitari que rebutgen la intervenció de l'intèrpret. Aquest fet es converteix en una altra variable per la qual les persones sordes no poden disposar d'aquest servei. D'altra banda, d'entre les persones que es comuniquen a través d'una interpretació, tot i que una majoria obté interpretacions gratuïtes al metge, la satisfacció comunicativa de les persones sordes signants no és excel·lent. Per tant, és possible que encara hi hagi mancances tant per part d'alguns serveis d'interpretació com de recursos que puguin utilitzar els sanitaris. A banda que cal tenir en compte que hi pot haver diversos motius personals o preferències dels mateixos usuaris de la LS que creïn una experiència més negativa. En tot cas, per poder canviar la situació i millorar-la cal la retroacció de les persones que tenen aquesta necessitat comunicativa, per així saber quins són els punts dèbils del recurs que estan utilitzant i com es podria revertir la situació. Per tal de fer-ho, podria ser de gran ajut que a les persones sordes se'ls fes saber que hi ha una llei lingüística que garanteix els drets dels usuaris de la LSC. Si sabessin quins són els drets que poden exercir, hi podria haver més pressió per voler-los garantir i fer-los saber a la societat que els envolta.

6. CONCLUSIONS

La llengua de signes catalana és una llengua reconeguda com a pròpia de les persones sordes i sordcegues signants a Catalunya amb una legislació lingüística específica que la regula i diverses mencions en lleis com l'Estatut d'Autonomia o el Codi d'Accessibilitat que també gestionen el seu ús en administracions públiques catalanes. En el que la Llei 17/2010 de la LSC i l'Estatut d'Autonomia coincideixen, és en el fet que les persones signants tenen el dret d'utilitzar la LSC en serveis públics, el sanitari inclòs. No obstant, tot i tenir garantit el dret de signar, sorgeix un buit legal en què els treballadors o administracions públiques no tenen el deure de conèixer la LSC o d'oferir un servei que garanteixi la comunicació de les persones sordes. La Llei 17/2010 presenta mancances que poden dificultar l'accessibilitat comunicativa que pretén garantir a les persones sordes, i d'això alguns partits polítics en són conscients, ja que més d'un assegura que vol donar suport a la reforma d'aquesta Llei en els seus programes electorals de les eleccions del 12 de maig. Els partits que mencionen la LSC i certes polítiques en relació amb aquesta són ERC, Junts, PSC, Sumar i CUP, que sobretot parlen de garantir els drets lingüístics i l'accessibilitat a serveis públics com el sanitari o l'educatiu. Tanmateix, no destaquen gaire la tasca dels intèrprets, que serien qui realment facilitaria la problemàtica comunicativa actual. Tot i que en la majoria de casos desconeixen què se'n diu sobre les polítiques lingüístiques de la LSC en els programes electorals de cada partit, una part dels 66 sanitaris, 32 intèrprets i 31 persones sordes que han participat en els formularis tenen la creença popular que qui donaria més suport a la LSC i la seva interpretació són els partits ja esmentats: ERC, Junts, PSC, Sumar i CUP. Per tant, coneixent la ideologia i tendències de cada partit, la gent qui ha votat sap pressuposar els interessos de cada partit polític en relació amb la LSC, les persones sordes i els intèrprets. En aquesta recerca, cal destacar que, en alguns casos com en les preguntes sobre els partits polítics, els informants han proporcionat resultats escassos que han resultat en conclusions poc sòlides, ja que no són representatives però sí qualitatives.

Per tal de garantir la comunicació de les persones sordes en els serveis públics, i havent observat la insuficiència dels cursos en LSC que la Generalitat ofereix a funcionaris, que mostren una manca de nivell per garantir la comunicació i una falta de promoció per donar-los a conèixer, el servei d'interpretació de LSC és l'única via que actualment garantiria els drets de les persones sordes signants en administracions públiques, ja que no caldria l'esforç de comunicar-se en una altra llengua o utilitzant altres recursos per part del treballador i de la persona atesa. L'intèrpret seria un pont de comunicació entre les dues llengües. D'aquesta realitat l'Àrea de Foment de la Llengua Occitana i de la Llengua de Signes Catalana de la Secretaria de Política Lingüística n'és conscient, ja que destaca tots els serveis d'interpretació

que ja s'estan oferint a les administracions públiques catalanes, i creuen necessària la reforma de la Llei de la LSC per tal que reguli d'una forma més específica com s'hauria de gestionar el servei per garantir els drets establerts.

Un dels serveis més destacats per les dues persones entrevistades de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat és el de videointerpretació del 061, el qual va néixer fa cinc anys, es proporciona les 24 hores de forma gratuïta i garanteix la comunicació de persones sordes en LSC a centres sanitaris gràcies a les interpretacions de professionals. Malgrat això, gran part dels sanitaris el desconeix, i algunes persones sordes prescindeixen d'ell, ja que no se n'ha fet gran difusió ni promoció. D'altra banda, hi ha l'opció de rebre interpretacions per part d'intèrprets a través d'associacions o empreses, les quals s'ofereixen durant un horari laboral establert i cal demanar-les amb antelació. Es tracta de serveis externs a la Generalitat, tot i que dona subvencions i ajuts a algunes d'aquestes associacions que ho necessiten. Aquests serveis solen ser de pagament i presencials, i també hi ha moltes persones sordes que l'utilitzen avui en dia.

La majoria de treballadors en l'àmbit sanitari públic que han participat en l'enquesta desconeixen el servei del 061 i la possibilitat de rebre serveis d'intèrprets en general. Un gran nombre de sanitaris que tracten amb persones sordes signants utilitza recursos per comunicar-se amb elles com escriure, oralitzar i llegir llavis, o demanar que vinguin acompanyades d'algú proper oient, tot i no estar respectant el Codi Deontològic de metges de Catalunya. Aquestes dades concorden amb la quantitat de persones sordes que han dit que es comuniquen a través d'aquests recursos i es poden relacionar amb el seu nivell de satisfacció quan van al metge, que és mitjà. També es veuen reflectides en l'experiència d'alguns intèrprets no gaire satisfets amb l'actitud de sanitaris, els quals a vegades volen prescindir de la figura de l'intèrpret perquè no coneixen les seves funcions o no la creuen necessària. Les millors experiències tant per part de les persones sordes com dels intèrprets en centres sanitaris han estat amb aquells professionals de la salut qui han tractat ja amb anterioritat amb persones sordes i coneixen els serveis d'interpretació, és a dir, aquells qui ja estan conscienciats sobre el tema.

Tota aquesta problemàtica en relació amb l'actitud i coneixements dels professionals de la salut a l'hora d'atendre a persones sordes se solucionaria formant aquests treballadors. Quan parlo de formar, no em refereixo a ensenyar-los LSC, ja que des de la Secretaria de Política Lingüística ja han comentat que els cursos de formació en LSC per a funcionaris no els donaria suficient nivell com per tenir un diàleg amb llenguatge especialitzat de temes mèdics, sinó que caldria ensenyar-los com actuar quan han d'atendre a una persona sorda, aportant-

los recursos per tal que sabessin com comunicar-se sense saber LSC i informant-los que poden trobar-se amb intèrprets que venen a fer un servei a la seva consulta presencialment o virtualment, i avisant-los que hi ha un servei públic d'interpretació a través de videotrucada que poden utilitzar les persones sordes o ells mateixos per poder-se entendre si així ho vol la persona sorda signant. De fet, els sanitaris han mostrat predisposició per rebre formació en LSC i informació sobre la cultura sorda, els intèrprets i com comunicar-se, ja que són conscients que els falten coneixements sobre el tema i que tenint-los podrien oferir un servei de major qualitat. Aquestes formacions també serien molt beneficioses per als intèrprets, els quals en moltes ocasions exerceixen una funció pedagògica explicant en què consisteix la seva tasca i com funciona la interpretació. Si qui es troba un intèrpret a consulta coneix el funcionament de la interpretació, el servei s'agilitzaria molt i la comunicació seria més natural i fluida. És per aquest motiu que a banda de formar a sanitaris, també seria molt útil promoure el servei del 061 en LSC entre els professionals de la salut.

Així doncs, després de realitzar aquesta recerca i arribar a diverses conclusions he de respondre la qüestió inicial que em vaig plantejar: la realitat de la interpretació de la llengua de signes catalana en l'àmbit sanitari s'adequa a les lleis que la regulen? Una vegada analitzades les lleis he vist que no hi ha una llei que reguli específicament la interpretació de la LSC, sinó que simplement es garanteix l'ús de la LS en administracions públiques sense especificar com es farà. En l'àmbit sanitari sí que s'està complint la llei, ja que hi ha un servei públic que garanteix la comunicació de les persones sordes signants: el del 061. No obstant això, no puc dir que la realitat s'adeqüi a la llei perquè, tot i haver-hi el servei, la gran majoria de sanitaris el desconeixen i, per tant, prescindeixen d'aquest. Llavors, per poder dir que la realitat s'adequa a la llei caldria una gran tasca de conscienciació i formació prèvia que garantiria que el mitjà amb què es vol complir la llei, el servei d'interpretació del 061, garantís els drets de les persones sordes signants. D'altra banda, considero que hauria estat de gran ajut observar les diferències entre aquells sanitaris que ja han tractat amb persones sordes i coneixen els serveis d'interpretació, i aquells qui no tenen coneixements previs quan atenen una persona sorda per saber quines són les grans diferències en el servei i comunicatives, i quina és la retroacció de la persona sorda atesa. Però per falta de temps no ha estat possible poder indagar en aspectes tan concrets, ja que amb la quantitat d'informants a qui he volgut arribar no he pogut realitzar entrevistes per extreure detalls més concrets, sinó que he creat formularis per tenir l'experiència de més persones de tots aquells col·lectius analitzats.

Per tant, tot i que en aquest treball es podrien analitzar certs aspectes que s'han descobert més profundament, he analitzat un tema de recerca encara molt desconegut que, a conseqüència d'això, dificulta l'accés a informació i a informants que vulguin col·laborar. Cal

encara continuar treballant per donar el lloc que mereixen com a professionals als intèrprets, però un primer pas és la sensibilització i conscienciació de la societat, sobretot d'aquelles persones que han de treballar amb intèrprets i persones sordes. Ben segur que seguint aquests passos la figura de l'intèrpret serà més reconeguda i podrà donar molta més accessibilitat a les persones sordes signants a administracions públiques tan importants com els centres sanitaris.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Associació d'intèrprets de llengua de signes i guia-intèrprets de Catalunya (2024). *Signapp*. Recuperat el 2 de maig de 2024, de: <https://www.acils.cat/signapp.php>

Barberà, G. (2008). La Cohesió discursiva i l'espai en la llengua de signes catalana.

Burdeus Domingo, N. (2010). Interpretación en los servicios públicos en el ámbito sanitario en la provincia de Barcelona.

Centro de normalización lingüística de la lengua de signos española (2022). *LA FORMACIÓN UNIVERSITARIA DE INTÉRPRETES DE LENGUA DE SIGNOS ESPAÑOLA Y GUÍAS-INTÉRPRETES DE PERSONAS SORDOCIEGAS*. Recuperat el 26 d'abril de 2024, de: https://cnlse.es/es/recursos/enlaces/documentos/informe_cnlse_univ2022.pdf

Centre Recreatiu i Cultural de Persones Sordes (s.d.). *CERECUSOR*. Recuperat el 2 de maig de 2024, de: <https://cerecusor.org/>

Codi d'accessibilitat de Catalunya, Portal Jurídic de Catalunya, 209 (2023).

Comuns sumar (2024). *La Catalunya que ve* [Programa electoral]. Recuperat el 20 de març de 2024, de: <https://img.beteve.cat/wp-content/uploads/2024/04/programa-comuns-sumar-eleccions-catalunya-2024-270424.pdf>

Consell de Col·legis de metges de catalunya. Codi de Deontologia, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, (2022). Recuperat el 26 d'abril de 2024, de: https://www.comb.cat/pdf/DG_Deontologia_CAT.pdf

CUP (2024). *DEFENSEM LA TERRA* [Programa electoral]. Recuperat el 20 de març de 2024, de: <https://static1.ara.cat/ara/public/content/file/original/2024/0502/15/programa-electoral-cup-12-m-pdf.pdf>

del Pino Romero, J. (1999). La interpretación de Conferencias. *Cuadernos del Lazarillo: Revista literaria y cultural*, (16), 59-65.

Esquerra Republicana (2024). *AL COSTAT DE LA GENT. AL COSTAT DE CATALUNYA* [Programa electoral]. Recuperat el 20 de març de 2024, de: <https://esquerrarepublicana.cat/documents/c2024-programa.pdf>

Federació de Persones Sordes de Catalunya (2012). *FESOCA*. Recuperat el 2 de maig de 2024, de: <http://www.fesoca.org/es/>

Federación Española de Intérpretes de Lengua de Signos y Guías-Intérpretes. CÓDIGO DEONTOLÓGICO DE INTÉRPRETES DE LENGUA DE SIGNOS Y GUÍA-INTÉRPRETES DEL ESTADO ESPAÑOL, (s.d.). Recuperat el 26 d'abril de 2024, de: https://www.filse.org/sites/default/files/pages/files/codigo_deontologico_ilse_0.pdf

Federación Española de Intérpretes de Lengua de Signos y Guías-Intérpretes. (s.d.). *Servicios de interpretación de lengua de signos y guía-interpretación: duración de los servicios y número de profesionales necesarios*. Recuperat el 26 d'abril de 2024, de: https://www.filse.org/sites/default/files/project/files/servicios_de_interpretacion_de_lengua_de_signos_y_guia-interpretacion_duracion_de_los_servicios_y_numero_de_profesionales_necesarios.pdf

Frigola, S., & Álvarez, F. J. (2018). La comunitat sorda a Catalunya i llengua de signes catalana (LSC). *Llengua, Societat i Comunicació*. 2018; 16: 6-15.

Generalitat de Catalunya (s.d.). *Vocabulari bàsic de la llengua de signes catalana*. Recuperat el 13 de maig de 2024, de: https://llengua.gencat.cat/ca/llengua_signes_catalana/recursos-i-activitats/vocabulari/index.html

Generalitat de Catalunya (2022). *Informe de política lingüística 2022*. Departament de Cultura. Recuperat el 9 d'abril de 2024, de: <https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/informepl/arxius/IPL2022.pdf>

Institut d'Estadística de Catalunya (2023). *Estadística sobre la comunitat signant i usuaris de la llengua de signes catalana*. Recuperat el 9 d'abril de 2024, de: <https://www.idescat.cat/pec/2017-2020/?id=040504&paae=2019>

Institut d'Estadística de Catalunya (2023). *Persones reconegudes legalment com a discapacitades segons el tipus de discapacitat*. Recuperat el 9 d'abril de 2024, de: <https://www.idescat.cat/pub/?id=regdis&n=443>

Institut d'Estudis Catalans (s.d.). *Corpus d'LSC*. Recuperat el 13 de maig de 2024, de: <https://lsc.iec.cat/corpus-de-llsc/>

Institut d'Estudis Catalans (s.d.). *Llengua de Signes Catalana. Gramàtica bàsica*. Recuperat el 3 de maig de 2024, de: <https://lsc.iec.cat/gramatica/>

Isal i Serna, M. (2015). La interpretació LO> LSC als telenotícies: Anàlisi de tècniques específiques a les notícies esportives.

Junts per Catalunya (2024). *PROGRAMA DE GOVERN* [Programa electoral]. Recuperat el 20 de març de 2024, de: <https://carlespuigdemont.cat/wp-content/uploads/2024/04/PROGRAMA-DE-GOVERN.pdf>

Llei 13/2014, del 20 de novembre, d'accessibilitat, Boletín Oficial del Estado, 281 (2014).

Llei 17/2010, del 3 de juny, de la de signes catalana, Boletín Oficial del Estado, 156 (2010).

Llei orgànica 6/2006, del 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, Boletín Oficial del Estado, 172 (2006).

López Gutiérrez, A. (2022). *Situación actual de la lengua de signos española en los centros sanitarios públicos de Canarias* (Bachelor's thesis).

LSC Lab. (s.d.). *El sistema de signes internacional*. Recuperat 26 d'abril de 2024, de: <https://parles.upf.edu/llocs/lsc-lab/ca/content/el-sistema-de-signes-internacional>

Marlès Lluch, L. (2024, 18 d'abril). *Intro* [Vídeo en línia]. YouTube. Recuperat el 18 d'abril de 2024, de: <https://www.youtube.com/watch?v=m0T04bsDJ4Q>

Muñoz, E. (2010). El procés de reconeixement de la llengua de signes catalana des de la comunitat sorda. *Les llengües de signes com a llengües minoritàries: perspectives lingüístiques, socials i polítiques*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Plataforma per la Llengua (2015). *Oficialitat i llengües. Com reconeixen l'oficialitat de llengües els països del nostre entorn. Models per a una futura República de Catalunya*. Recuperat el 13 de maig de 2024, de: https://www.plataforma-llengua.cat/media/upload/pdf/oficialitat-i-llengues2015def_1446460522.pdf

PSC (2024). *Força per governar* [Programa electoral]. Recuperat el 20 de març de 2024, de: <https://www.socialistes.cat/wp-content/uploads/2024/04/Programa-electoral-PSC-Eleccions-12-maig-2024.pdf>

Ribera Llonc, E. (2007). Projecte de base de dades lexicogràfica per a la LsC (llengua de signes catalana).

Ruiz, M. (2022, 23 de setembre). ¿Cuántos tipos de lengua de signos existen en el mundo?. *Servicio de información sobre discapacidad*. Recuperat el 26 d'abril de 2024, de: <https://sid-inico.usal.es/noticias/260869/>

Universitat Pompeu Fabra. (s.d.). *Formació en Llengua de Signes Catalana*. Recuperat el 2 de maig de 2024, de: <https://www.upf.edu/web/traduccio/formacio-llengua-de-signes-catalana>

8. ANNEXOS

8.1. Respostes del correu als partits polítics

8.1.1. ERC

Bon dia Lídia,

Perdona la demora en contestar-te el mail.

Vaig derivar les teves consultes per tal de poder donar-te unes respostes més acurades i específiques pel teu treball.

T'adjunto el document que m'han fet arribar.

Si necessites qualsevol cosa més, estic a la teva disposició.

Gràcies i que tinguis un bon dia.

1 - Coneixen la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?

Sí, ERC no només coneix la llei, sinó que va ser qui va encarregar-se de la redacció i aprovació del text, en l'etapa en què Bernat Joan era Secretari de Política Lingüística. Podeu consultar més informació d'aquest procés en aquest enllaç:

<https://www.esquerra.cat/ca/el-govern-aprova-el-projecte-de-lllei-de-la-llengua-de-signes-catalana-8042>

2 - La tindrien en compte i voldrien donar recursos per a desplegar-la adequadament?

Durant aquesta legislatura, el govern d'ERC ha dut a terme múltiples accions per potenciar la LSC:

- Hem publicat l'adaptació dels nivells inicials Marc Europeu Comú de Referència per a les llengües (nivells A1 i A2)
- Hem augmentat un 78 % les subvencions a la LSC
- Hem fet la primera exposició divulgativa de la LSC
- Hem donat suport a la creació d'eines terminològiques per a la LSC
- Hem donat suport als primers materials d'autoaprenentatge de la LSC
- Hem donat suport a curtsmetratges en LSC
- Hem introduït la interpretació en LSC a la línia de plataformes
- Hem introduït la LSC al projecte de Llei Audiovisual de Catalunya
- Hem reforçat la LSC amb el nou Codi d'accessibilitat

- Hem facilitat l'accés de la comunitat signant als museus i equipaments culturals
- Hem millorat l'accessibilitat en l'atenció a la ciutadania sorda
- Hem consolidat el premi LSC, que ha arribat a la 5a edició
- Teníem previst incloure la LSC en una Addenda al Pacte Nacional per la Llengua

Pel que fa específicament a la llei, el 18 d'octubre de 2023, el Parlament de Catalunya va aprovar la Resolució 833/XIV, sobre la reforma de la Llei 17/2010, del 3 de juny, de la llengua de signes catalana. En aquesta resolució, el Parlament de Catalunya instava el Govern a «[p]resentar un projecte de llei de modificació de la Llei 17/2010, del 3 de juny, de la llengua de signes catalana, per a actualitzar-la tenint en compte el context econòmic, social, lingüístic i cultural, que ha canviat des que es va aprovar la llei, i el Pacte Nacional per la Llengua, incloent-hi les observacions que hi han fet amb relació a la llengua de signes catalana entitats com la Federació de Persones Sordes de Catalunya i llurs associacions». Seguint aquest mandat del Parlament, el govern ha iniciat els tràmits per començar aquesta reforma de la llei.

3 - Quins aspectes de la llei els semblen prioritaris?

Ens semblen prioritaris els àmbits educatius, sanitari, de recerca, d'acreditació lingüística, d'accessibilitat, d'interpretació i de comunicació.

4 - Donarien suport i recursos a la interpretació de la LSC en administracions públiques? Si la resposta és afirmativa, com ho farien en l'àmbit sanitari?

Sí, actualment ja hi ha suport a la interpretació de la LSC en les administracions públiques. Per exemple, l'oficina d'atenció ciutadana de Drets Socials [ha incorporat un servei de vídeo-interpretació en llengua de signes](#). Diversos departaments de la Generalitat també ofereixen cursos de formació en LSC al seu personal i tenen habilitats mecanismes per a l'atenció als usuaris de la LSC. El nou codi d'accessibilitat augmentarà les prestacions actuals.

Pel que fa a l'àmbit sanitari, se subvencionen els serveis d'interpretació en visites mèdiques a través de la FESOCA. També l'aplicació del 061 Salut Respon [és accessible en LSC](#), es poden fer consultes a professionals en LSC i pot realitzar teleinterpretació simultània durant les visites mèdiques a CAPS, hospitals i clíniques. Pel que fa a la formació del personal sanitari, s'han organitzat [cursos de formació del personal sanitari en LSC](#). Actualment, s'està treballant en el mateix model d'atenció per al 112.

8.1.2. PSC

Benvolguda Sra. Marlès,

Des del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar li donem resposta a les qüestions que ens va plantejar en el seu missatge sobre la interpretació de la llengua de signes catalana (LSC) en les administracions públiques:

- Coneixen la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?

Aquesta llei va ser una iniciativa del Govern del President Montilla, i des del nostre grup parlamentari vàrem participar en les tasques de la ponència que va elaborar aquesta llei.

L'objectiu era regular la llengua de signes catalana, reconèixer el dret d'usar-la, protegir-la i determinar les condicions necessàries per al seu desenvolupament.

- La tindrien en compte i voldrien donar recursos per a desplegar-la adequadament?

Des del PSC sempre hem promogut una societat plural en la qual la llengua ha de ser un element de cohesió social i d'igualtat d'oportunitats i mai pot ser una barrera.

Des del nostre grup parlamentari hem manifestat en reiterades ocasions el nostre reconeixement i suport a la llengua de signes catalana. És per això que hem defensat la necessitat d'impulsar el compliment de la Llei i el seu desplegament total.

Quins aspectes de la llei els semblen prioritaris?

L'aprenentatge, la docència en llengua de signes catalana; l'acreditació professional per fer-ne la interpretació; la normativització, la protecció i la difusió; la designació de l'autoritat acadèmica; la recerca i el paper de l'Institut d'Estudis Catalans, també, com a autoritat normativa; les universitats, també pel que fa a la recerca, i finalment, els canals de participació social en polítiques lingüístiques amb relació a la llengua catalana de signes.

Donarien suport i recursos a la interpretació de la LSC en administracions públiques? Si la resposta és afirmativa, com ho farien en l'àmbit sanitari?

Com ja hem comentat anteriorment, una de les propostes electorals del nostre partit en anteriors eleccions ha estat l'impuls del compliment de la llei, per tant, és necessari destinar els recursos i el suport necessaris per portar-ho a terme.

Cordialment,

Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

8.1.3. Junts

Bon dia Lídia,

En primer lloc, disculpa la tardança de la resposta, el volum de sol·licituds ha estat molt alt. Et facilitem les propostes de Junts+ en relació a la LSC:

- Garantirem el respecte dels drets lingüístics i culturals de les persones sordes que utilitzen la Llengua de Signes Catalana (LSC), la qual ha de ser objecte de protecció, respecte, i ús, per mitjà de partides pressupostàries específiques i estables, amb la garantia de dotació pressupostària específica i estable.
- Fomentarem la creació i la difusió culturals en llengua catalana, aranesa i la Llengua de Signes Catalana (LSC) per tal que creixi l'oferta d'aquestes llengües en les programacions, l'audiovisual, els festivals, el cinema, els espectacles, les noves tecnologies aplicades al lleure, les activitats, etc. I apostarem per fomentar el talent emergent i l'emprenedoria cultural tot incentivant la professionalització de nous creadors i comunicadors de continguts digitals en català i aranès.
- Per tal de fomentar la llengua, sumarem incentius addicionals als projectes que incorporin el català, l'aranès i la LSC, i incorporarem la perspectiva lingüística en els ajuts i subvencions així com en les contractacions, licitacions i tràmits realitzats per tots els departaments i entitats que en depenen.

Hem traslladat les preguntes per tal que la persona especialitzada en aquesta qüestió ens pugui donar una resposta específica a les teves qüestions. Et tornarem a enviar un correu en breus amb aquesta informació.

Moltes gràcies per haver-nos contactat i esperem que la informació et serveixi per al desenvolupament del teu Treball de Fi de Grau, molta sort!

Atentament,

Equip de Coordinació de Cambres.

8.1.4. CUP

Hola Lídia,

Ens agafes en plena campanya i ens és molt difícil trobar temps a les agendes.

Et prego que ens tornis a contactar a partir del dia 13 de maig.

Gràcies

8.2. Preguntes de l'entrevista a la Secretaria de Política Lingüística

- Quin càrrec teniu? De quin departament forma part? Per qui està format aquest departament?
- Quins requisits hi ha per accedir a un lloc com aquest?
- Des de quan hi treballeu?
- Quines tasques dueu a terme?
- Coneixeu la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?
- No he pogut trobar dades sobre quantes persones signants (oients, sordes o sordcegues) hi ha actualment a Catalunya. Teniu accés a aquestes dades?
- En cas que no, en quines dades creieu que s'han basat per poder elaborar els pressupostos, valorar les necessitats de la comunitat sorda i crear la llei? Qui ho sap?
- En quin grau creieu que s'està aplicant la Llei a dia d'avui?
- Teniu alguna relació amb la FESOCA o amb alguna altra associació de persones sordes? Hi teniu convenis? En cas que sí, quins?
- Segons l'informe de política lingüística del 2022 s'especifica que 108.000 euros de pressupost han estat invertits en promoure el coneixement i l'ús de la LSC. Sabeu específicament a on s'han destinat?
- Per poder entendre com s'aplica la llei a la realitat m'agradaria saber quin és el protocol quan una persona sorda va a una administració pública. Els treballadors saben signar? Hi ha servei d'interpretació?
- Podrieu dir-me un punt fort i un dèbil de l'aplicació de la Llei en les administracions públiques?
- Coneixeu el servei d'interpretació del 061? En cas que sí, té alguna relació amb la Generalitat?
- Segons l'informe de política lingüística, l'any 2022 el Departament de Salut va contractar, amb una despesa de 12.500 euros, la prestació de servei d'intèrprets de la LSC en l'àmbit sanitari. Sabeu si aquesta despesa s'ha destinat només al servei del 061 i a la FESOCA, o a quins aspectes en concret?
- A banda del servei d'interpretació en l'àmbit sanitari, a l'Informe també hi ha redactat que 2.511,75 euros van ser destinats a tres cursos de llengua de signes

catalana per a personal de centres sanitaris de l'ICS. Són cursos obligatoris, o quin és el funcionament de la seva oferta?

- Podrieu dir-me un punt fort i un dèbil de l'aplicació de la llei en la sanitat pública?

8.3. Preguntes del formulari per sanitaris

Quin és el teu lloc de treball?

- Soc metge
- Soc infermer
- Altres...

A quin centre sanitari treballes?

Quants anys d'experiència tens com a sanitari?

- 1-5
- 6-10
- Més de 10

Quines tasques realitzes amb més freqüència diàriament?

Hi ha algun procediment a seguir si has d'atendre a una persona sorda signant?

- Sí
- No

Si la resposta anterior és afirmativa, quin és?

Si la resposta anterior és negativa, com et comunicaries amb la persona sorda?

Has utilitzat mai algun servei d'interpretació de LSC?

Si la resposta anterior és afirmativa, quantes vegades?

- Una
- Entre 2 i 3
- Entre 4 i 5
- Més de 5

En relació amb la pregunta anterior, quant temps fa que l'has utilitzat per última vegada?

- Menys d'una setmana
- Menys d'un mes

- Menys d'un trimestre
- Menys d'un any
- Més d'un any

Era en línia o presencial?

Has vist alguna persona sorda utilitzar un servei d'interpretació?

- Sí
- No

Si la resposta anterior era afirmativa, quantes vegades?

- Una
- Entre 2 i 3
- Entre 3-4
- Entre 4-5
- Més de 5

En relació amb la pregunta anterior, quant temps fa que ho vas veure per última vegada?

- Menys d'una setmana
- Menys d'un mes
- Menys d'un trimestre
- Menys d'un semestre
- Menys d'un any
- Més d'un any

Era en línia o presencial?

- En línia
- Presencial

Coneixes el servei d'interpretació del 061?

- Sí
- No

T'han ofert alguna formació en llengua de signes catalana?

- Sí

- No

Si la resposta anterior és afirmativa, l'has cursat?

- Sí
- No

Actualment, estaries disposat a rebre formació en llengua de signes catalana?

- Sí
- No
- No ho sé

Creus que no has rebut suficient informació/formació sobre la llengua de signes catalana i la comunitat sorda usuària d'aquesta?

- No he rebut prou formació/informació
- Sí que n'he rebut
- No m'interessa el tema

Coneixes la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?

- Sí
- No

Davant les eleccions del 12 de maig, quin o quins partits creus que donarien més suport a la interpretació de la LSC i al desplegament de la Llei 17/2010 de la LSC?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox
- No ho sé
- Prefereixo no contestar

Saps quin o quins partits parlen de la llengua de signes catalana en el seu programa electoral?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox
- No ho sé

8.4. Preguntes del formulari per intèrprets de LSC

Com treballes com a intèrpret?

- Soc autònom
- Faig serveis a través d'una borsa d'ILS
- Estic contractat per una empresa/associació

Quants anys d'experiència tens com a intèrpret?

- 0-5
- 6-10
- Més de 10

Per a poder treballar en la teva posició actual, has necessitat alguna titulació específica?

- No
- El títol universitari d'intèrpret de LSC
- El cicle formatiu de mediació comunicativa
- El CFGS d'intèrpret de llengua de signes
- Un curs de LSC
- Altres...

Qui contracta els teus serveis?

Els serveis que proporciones són majoritàriament en l'àmbit sanitari (centres mèdics)?

- Sí
- No

Amb quina freqüència proporciones serveis d'aquest àmbit?

- Més d'un al dia
- Un al dia
- Menys d'un a la setmana
- Un a la setmana
- Més d'un a la setmana
- Menys d'un cada 14 dies
- Un cada 14 dies
- Més d'un cada 14 dies
- Menys d'un al mes
- Un al mes
- Més d'un al mes
- Altres...

Quina disponibilitat horària tens per cobrir serveis de l'àmbit sanitari?

- Les 24 hores
- Durant els matins
- Durant les tardes
- Durant tot el dia
- Durant tota la nit
- Altres...

Dins l'àmbit sanitari, quin tipus de serveis realitzes amb més freqüència?

Amb quina antelació cal avisar-te per a proporcionar els serveis en centres sanitaris?

- És instantani
- Uns minuts abans
- Unes hores abans
- Uns dies abans
- Unes setmanes abans
- Uns mesos abans

Són en línia o presencials?

- En línia
- Presencials
- En línia i presencials

Indica de l'1 al 5 com de positiva és la reacció del personal sanitari davant el servei d'interpretació

Afegeix informació de la rebuda del servei d'interpretació per part dels sanitaris si ho creus necessari

Coneixes la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?

- Sí
- No

Davant les eleccions del 12 de maig, quin o quins partits creus que donarien més suport a la interpretació de la LSC i al desplegament de la Llei 17/2010 de la LSC?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox
- No ho sé
- Prefereixo no contestar

Saps quin o quins partits parlen de la llengua de signes catalana en el seu programa electoral?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox

- No ho sé

8.5. Preguntes del formulari per intèrprets del 061

Quants anys d'experiència tens com a intèrpret?

- 0-5
- 6-10
- Més de 10

Quants anys d'experiència tens al servei del 061?

- Menys d'1
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

T'han requerit alguna titulació específica per treballar al 061?

- Sí
- No

Si la resposta anterior és afirmativa, quina?

- El títol universitari d'intèrpret de LSC
- El cicle formatiu de mediació comunicativa
- El CFGS d'intèrpret de llengua de signes
- Un curs de LSC
- Altres...

Quines tasques realitzes amb més freqüència?

- Interpretació de consultes mèdiques a centres sanitaris
- Interpretació de trucades d'urgències
- Atenció administrativa en LSC d'àmbit sanitari
- Interpretació de trucades amb personal sanitari del 061
- Interpretació de trucades i gestions al CAP i hospitals
- Interpretació de tècnics d'ambulàncies al domicili o a lloc públic
- Atenció a trucades i atenció administrativa dirigides a persones oients
- Altres...

Aproximadament, quantes trucades de persones sordes atens diàriament?

- Menys d'una
- Entre 1 i 5
- Entre 6 i 10
- Entre 11 i 15
- Entre 16 i 20
- Més de 20
- Altres...

Qui té accés al servei que proporciones?

Amb quina antelació cal que avisin els usuaris per a rebre el servei?

- És instantani
- Uns minuts abans
- Unes hores abans
- Uns dies abans
- Altres...

Es tracta d'interpretacions únicament en línia o presencials?

- En línia
- Presencials
- En línia i presencials

Indica de l'1 al 5 com de positiva és la reacció del personal sanitari davant el servei d'interpretació

Afegeix informació de la rebuda del nou servei del 061 per part dels sanitaris si ho creus necessari

Les persones sordes poden avaluar el servei rebut d'alguna manera?

- Sí
- No
- No ho sé

Si la resposta és afirmativa, com ho poden fer?

Saps si s'està difonent d'alguna manera la presència d'aquest servei entre el personal sanitari i les persones sordes?

Si la resposta anterior és afirmativa, com s'està fent?

Coneixes la Llei 17/2010 de la llengua de signes catalana?

- Sí
- No

Davant les eleccions del 12 de maig, quin o quins partits creus que donarien més suport a la interpretació de la LSC i al desplegament de la Llei 17/2010 de la LSC?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox
- No ho sé
- Prefereixo no contestar

Saps quin o quins partits parlen de la llengua de signes catalana en el seu programa electoral?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox
- No ho sé

8.6. Preguntes del formulari per persones sordes

¿Cómo te comunicas normalmente cuando vas a centros sanitarios públicos?

- El personal (médicos, enfermeros) sabe signar
- Utilizo el servicio de interpretación del 061
- Utilizo el servicio de interpretación a través de videollamada de otra app

- Contrato un intérprete privado
- Contrato un intérprete de FESOCA/asociación
- Me interpreta un familiar
- Escribo
- Oralizo
- Altres...

¿Prefieres el servicio a través de videollamada o presencial?

- Videollamada
- Presencial

Los servicios de interpretación que utilizas normalmente son gratis o de pago?

- Gratis
- De pago

¿Es satisfactoria la comunicación cuando vas al médico?

- Totalmente
- Bastante
- Poco
- Nada

¿Conoces la Ley 17/2010 de la lengua de signos catalana?

- Sí
- No

Ante las elecciones del 12 de mayo, ¿qué partidos crees que darían más apoyo a la interpretación de la LSC y al despliegue de la Ley 17/2010 de la LSC?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox

- No lo sé
- Prefiero no contestar

¿Sabes qué partidos hablan de la lengua de signos catalana en sus programas electorales?

- ERC
- Junts
- CUP
- Sumar
- PSC
- PP
- Cs
- Vox
- No lo sé